

CREDINȚA STRĂBUNĂ

REVISTĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A ALBA IULIEI ♦ Anul XXIX ♦ Nr. 3 (396) ♦ MARTIE 2019

◆ Plimbare prin Bizanț (VII) Biserica „Sfântul Gheorghe”

Această biserică, situată în cartierul Fanar din Constantinopol, e numită cu mândrie de către greci *Catedrala „Sfântul Gheorghe”* și este a cincea biserică patriarhală de după cucerirea din 1453.

» Pagina 4

◆ Dochia în tradiția populară românească

Cu toții am auzit de Baba Dochia, stăpână a acestor prime zile din luna Mărțișor, dar puțini dintre noi știm cât de complexe sunt legendele despre ea în tradiția populară românească.

» Pagina 5

◆ Din viața Eparhiei

✎ *Slujbă de binecuvântare a școlii din localitatea Valea Mică, protopopiatul Alba Iulia*

✎ *Săptămână duhovnicească pentru elevii seminariști și studenții Facultății de Teologie*

✎ *Șezătoare tradițională, în localitatea Saschiz, protopopiatul Sighișoara*

Paginile 2-3

◆ Varia

✎ *Ioan Bota, învățătorul iubitor de înțelepciune*

✎ *In memoriam: Părintele Valerian Bradi (1967-2017)*

✎ *În prima săptămână din Postul cel Mare, rânduiala Pavcerniței Mari include Canonul de pocăință al Sfântului Andrei Criteanul*

Pagina 7

Campanie de donare de sânge în Arhiepiscopia Alba Iuliei

Cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop Irineu, în luna martie a fiecărui an, în toate protopopiatele Arhiepiscopiei Alba Iuliei se desfășoară o serie de activități pro-viață. De câțiva ani buni, prin implicarea Arhipăstorului nostru, se organizează *Marșul pentru viață* în aproximativ 15 localități din județele Alba și Mureș. De asemenea, prin planul de acțiuni al Biroului *ProVita* din cadrul sectorului social-misionar al Eparhiei sunt organizate mai multe proiecte care au drept scop îmbunătățirea calității vieții și ajutarea persoanelor aflate în diferite crize generate de multiple situații neprevăzute ale vieții.

Unul dintre aceste proiecte implementate cu succes în cuprinsul Eparhiei de Alba Iulia este campania de donare de sânge, intitulată „Donează sânge, salvează viață”. În derularea proiectului, un moment deosebit a fost constituit de prezența Părintelui Arhiepiscop Irineu la Centrul Regional de Transfuzie Sanguină Mureș, în data de 18 martie 2019, alături de 90 de preoți din protopopiatele: Târgu-Mureș, Reghin, Sighișoara, Luduș și Târnăveni. Preoții, însoțiți de Arhipăstorul lor, au donat sânge pentru nevoile medicale ale semenilor noștri aflați în suferință, urmând ca, pe

parcursul anului, să organizeze câte o campanie de donare de sânge la nivelul comunităților parohiale în care aceștia păstoresc.

Aflându-se în mijlocul preoților și personalului medical, referindu-se la importanța acestui demers filantropic, Chiriarhul Alba Iuliei a spus: „Noi, creștinii, ne gândim ade-

seori că Mântuitorul nostru Iisus Hristos a fost atârnat pe crucea Golgotei, sângele curgându-I din corp la picioarele Sale. Sângele Domnului a fost prețul imens pe care El l-a plătit pentru răscumpărarea noastră. Cunoșcând această realitate, nu putem să fim indiferenți față de suferința semenilor noștri.

Donând sânge, îi putem ajuta pe bolnavi să trăiască. Prin sângele nostru, contribuim, într-adevăr, la ameliorarea stării de sănătate și chiar la vindecarea unui bolnav aflat în suferință. Așa îl urmăm pe Divinul Răscumpărător, conștienți că noi avem o viață nouă numai prin sângele prețios al lui Hristos”.

Tot în *Luna pentru viață*, în ziua de 26 martie, după praznicul Bunei Vestiri, Ierarhul nostru a poposit încă o dată și în acest an la Centrul de Transfuzie Sanguină Alba Iulia, fiind alături de preoții protoierilor din județul Alba care au donat sânge în cadrul proiectului inițiat de Arhiepiscopia Alba Iuliei. Prin aceste acte umanitare, se dorește sensibilizarea credincioșilor cu privire la importanța actului donării de sânge în scopul salvării vieților celor care suferă de diferite afecțiuni cronice sau care pierd o cantitate mare de sânge în împrejurări nefaste. De asemenea, gestul nostru reprezintă și o mică jertfă pe care o putem face în această perioadă binecuvântată a Postului Paștilor, în amintirea jertfei ispășitoare a Mântuitorului Iisus Hristos, după cum se exprima Ierarhul nostru.

✎ Pr. Oliviu Botoi

Cuvântul ierarhului

Dăruindu-ne lui Dumnezeu, înaintăm spre ținta desăvârșirii

Viața noastră trebuie să fie o fugă de rău și o perseverență în bine, precum îndeamnă Sfântul Apostol Pavel: „Păstrați ce este bine. Feriți-vă de orice fel de rău” (I Tes. 5, 21-22). Să nu lăsăm ca răul să ne tocească sensibilitatea curată pentru Dumnezeu. În acest scop, este necesară Spovedania, prin care ne izbăvim de tirania patimilor și ni se conferă împăcare cu Tatăl ceresc. Apoi, este necesară Euharistia, prin care dobândim curățirea de rele și unirea plenară cu Domnul vieții. Înțelegem, deci, că, prin părtășia la viața sacramentală a Bisericii, creștinii participă la Hristos și pot deveni liberi din închisoarea pasiunilor egoiste, de legea automată a păcatului.

Dacă ne ostenim să ne dezvoltăm ființa pe linia unei frumuseți a curăției și a unui caracter superior, Dumnezeu va sălășlui în noi, „luminând în suflet ca luna întunericul nopții”, cum spune Simeon Evlaviosul. Prezența lui Dumnezeu în viața omului iluminează întreaga ființă a acestuia și o transformă, o înnobilează.

Rămânând atașat de Dumnezeu, simțurile creștinului se vor spiritualiza. Ochii nu vor scăpăra priviri viclene, gura nu se va obișnui cu vorbe jignitoare, urechile nu vor sesiza înțeleșuri dușmănoase sau ispititoare în cuvintele altora, iar fața va iradia lumina încrederii și a demnității.

O astfel de îmbunătățire morală se poate realiza dacă rămâi alipit de Hristos precum mlădița rămâne în viță (cf. In. 15, 5), dacă există o predare totală Prea-dulcelui Iisus. Când Domnul i-a chemat pe cei dintâi Apostoli, aceștia se găseau lângă barca veche, cârpindu-și năvoadele rupte. Cerându-le să-L urmeze, ei imediat au lăsat totul, absolut totul, și L-au urmat. Calitatea de creștin autentic o are cel ce și-a încredințat viața sa complet lui Dumnezeu. Îndemnându-ne la o predare integrală, Părintele Arsenie Boca afirmă: „Cel mai frumos dar pe care îl putem face lui Dumnezeu este să ne dăruim Lui pe noi înșine, pe viață”.

Noi, care dorim să-i imităm pe acei Apostoli ascultători, constatăm câteodată

că nu reușim să abandonăm totul. Ne rămâne o afecțiune în inimă, o ambiție în suflet, o eroare în viața noastră, pe care nu dorim să le suprimăm pentru a le oferi Domnului. Numai prin renunțări și sacrificii se dăltuiește personalitatea morală, omul validându-se astfel ca vicerege al creației. El nu trebuie să uite că este menit să ajungă la demnitatea îngerilor, cum zice Sfântul Vasile cel Mare, și este chemat la „noblețea de sus”, cum zice Sfântul Grigorie Teologul.

Asemenea cioplitorului în piatră sau în lemn, noi trebuie ca, în permanență, să netezim asperitățile, eliminând defectele din viața noastră personală prin mici modificări care sunt de două feluri. Există modificări active (eforturile ascetice), pe care le căutăm ca pe niște floricele ce le culegem de-a lungul zilei. Există și modificări pasive (încercările dureroase), care vin dinafară și care ne costă ca să le acceptăm. Pe urmă, Mântuitorul Hristos adaugă ceea ce lipsește. Dacă răspundem la apelul iubirii divine cu bucurie și în

mod total, devenim oameni noi, capabili „să umblăm întru înnoirea vieții” (Rom. 6, 4).

Este o nebulie să ne dăruim inima pentru ceva trecător și lipsit de consistență spirituală. Dimpotrivă, se cuvine să luăm aminte la Hristos Care, „chip de rob luând, S-a smerit pe Sine” (Filip. 2, 7-8) și Care „bogat fiind, a sărăcit pentru noi” (cf. II Cor. 8, 9). Sfântul Efreim Sirul ne spune: „La oameni e cinstită bogăția, iar la Dumnezeu e cinstită și iubită inima curată; omul, cu cât e mai smerit, mai sărac, mai mic în ochii săi, cu atât e mai sus și mai mare în ochii lui Dumnezeu”. Pe calea de aur a smereniei și a lepădării de sine, noi, creștinii, putem ajunge la sfințenie, ca împlinire a umanului. Aceasta este „starea de bărbat desăvârșit” (Efes. 4, 13) spre care trebuie să tindem cu toții!

✙ IRINEU
Arhiepiscop al Alba Iuliei

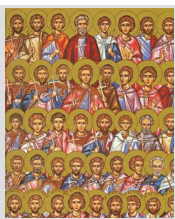
Sinaxarul lunii Martie

Sfinții 42 de Mucenici din Amoreea

Sfinții 42 de Mucenici din Amoreea au fost conducători în armatele Împăratului bizantin Teofil (829-842). Când musulmanii au asediat orașul Amoreea (în Galicia, Asia Mică), au luat în sclavie pe cei 42 de comandanți, împreună cu alți creștini. Comandanții au fost închiși în temniță, timp de șapte ani, în vreme ce toți ceilalți creștini au fost fie vânduți ca sclavi, fie uciși. În timpul celor șapte ani de temniță, comandanții au fost sfătuiți de musulmani să îmbrățișeze credința islamică, prin cuvintele: „Mohamed este adevăratul proroc, iar nu Hristos”. La auzul acestora, comandanții au răspuns: „Dacă ați vedea doi oameni care se ceartă pentru o bucată de pământ, unul având mulți martori care adevăresc aceasta, iar celălalt niciunul, ce ați zice, al cui este pământul acela?”. La acest răspuns, șefii musulmani au zis: „Fără îndoială că al celui cu mulți martori”. Atunci comandanții au mărturisit: „Drept ați răspuns. Așa este și cu Hristos și cu Mohamed al vostru. Hristos are mulți martori: Prorocii din vechime, Moise și Ioan Botezătorul, pe care și voi îl recunoașteți și care a dat mărturie pentru El. Mohamed

însă nu are ca mărturisitor decât pe el însuși”.

În urma acestor mărturisiri, musulmanii au grăit: „Credința noastră e mai bună decât cea creștină pentru că vedeți și voi că Dumnezeu ne-a dat nouă izbândă asupra voastră, a creștinilor! Vedeți bine că cele mai bogate pământuri și împărății din lume sunt ale noastre, și că ele sunt și mai numeroase și mai întinse ca ale voastre!”. Fără momente de așteptare, comandanții au zis: „Dacă așa ar fi, atunci idolatriile egipteană, babiloniană, elenistică, romană și închinarea la foc a persanilor ar fi adevăratele credințe, căci iată, odată, toate aceste neamuri au fost stăpânitoarele lumii! Este limpede pentru oricine că victoria, bogăția și puterea voastră nu dovedesc și adevărul credinței voastre. Noi știm că Dumnezeu uneori dă biruința creștinilor, iar alteori îngăduie să fie subjugați ca să-și vadă mai bine păcatele și să se curățească de ele prin pocăință și credință adevărată”. Prizonierii au rezistat la toate ofertele și la amenințările musulmanilor și, după multe chinuri, au fost uciși pentru că nu au lepădat credința în Hristos.

TRADIȚII ROMÂNEȘTI ÎN LUNA MARTIE

» continuare în pag. 5

Dochia în tradiția populară românească

Luna martie aduce ultimele sufluri friguroase ale iernii și primele raze de soare călduroase ale primăverii. Natura se dezmoștește ușor, gospodarii se ocupă de livezi și de ogoare, iar păsările redevin stăpânele văzduhului cu ciripitul lor melodios. Primele nouă zile ale acestei luni sunt numite în popor *zilele babei*, atât pentru legende populare din această perioadă, cât și pentru că vremea este capricioasă, neputând încă să se desprindă definitiv de iarnă și să pătrundă în anotimpul de primăvară.

Cu toții am auzit de Baba Dochia, stăpână a acestor prime zile din luna *Mărțișor*, dar puțini dintre noi știm cât de complexe sunt legende despre ea în tradiția populară românească. Astfel, în acest studiu ne vom ocupa despre acest subiect extrem de interesant. În primul rând, trebuie să spunem că legende despre Dochia au fost consemnate de unii istorici, etnografi și scriitori de-a lungul vremii. Unele sunt mai cunoscute, iar altele nu, dar toate au un sâmbure de originalitate specific mitologiei românești.

Nicolae Densușianu, în lucrarea sa *Dacia preistorică*, este de părere că Dochia sau Dochiana reprezintă o divinitate preluată de la triburile pelasge din nordul Dunării de Jos, care adorau zeitatea *Rhea* sau *Cybele* sub numele de *Δακία* sau *Dacia*. Istoricul Densușianu ne spune că zeița Rhea era o fecioară extrem de frumoasă care ar fi ales calea moralității, nefiind de acord să se căsătorească. Această temă a fecioriei Dochiei o găsim și în tradiția românească (Nicolae Densușianu, *Dacia preistorică*, Editura Arhetip, București, 2002, p. 256-259).

Scriitorul Gheorghe Asachi ne pune înaintea noastră cele mai cunoscute legende ale Dochiei, într-o formă versificată, intitulată *Dochia și Traian* (1840). Aici, autorul surprinde câteva scene inedite. Se pare că Dochia era fiica regelui dac Decebal, de a cărei frumusețe a fost atras Împăratul Traian. Nedorind să aibă nicio relație cu acest cuceritor roman, ea se roagă lui Zamolxis să o transforme în stană de piatră, ceea ce s-a și întâmplat când Traian s-a apropiat de ea.

LUNA MARTIE ÎN ISTORIE

3 martie 1920: Consiliul Suprem al Conferinței de Pace de la Paris a recunoscut legitimitatea legăturii fostei Basarabii țariste cu România;

5 martie 1889: În București, a avut loc inaugurarea palatului Ateneului Român;

12 martie 1965: S-a stins din viață George Călinescu (Gheorghe Vișan), critic, istoric și scriitor român;

14 martie 1854: S-a născut Alexandru M. Macedonski, poet și prozator, dramaturg, șef de cenacul literar și publicist român;

20 martie 1820: S-a născut Alexandru Ioan Cuza, domnitor al Moldovei și al Valahiei, domnitor al Principatelor Unite, persoana care a pus bazele naționalității românești;

27 martie 1821: La îndemnul lui Tudor Vladimirescu, boierii din București au început să trimită Porții, Rusiei și Austriei memorii prin care să justifice mișcarea revoluționară.

Slujbă de binecuvântare a școlii din localitatea Valea Mică, protopopiatul Alba Iulia

Duminică, 10 martie a.c., după oficierea Sfintei Liturghii, în localitatea Valea Mică, județul Alba, a fost săvârșită o slujbă de binecuvântare a școlii. Ceremonia a avut loc cu prilejul inaugurării unității de învățământ, ca urmare a lucrărilor de renovare și de reabilitare a edificiului. Alături de părintele din parohia Valea Mică, la slujbă a participat și părintele Cătălin Todea, paroh al comunității

credincioșilor din parohia Pătrângenii, la eveniment fiind prezente numeroase oficialități și cadre didactice.

Prin implicarea autorităților, s-au efectuat ample lucrări de reabilitare și de extindere a clădirii școlii. Construcția existentă a fost consolidată, i s-a adăugat un grup sanitar nou, iar clasele au fost renovate în întregime și utilate cu mobilier și aparatură performantă. Lucrările

efectuate în ultimii doi ani oferă profesorilor, elevilor și preșcolarilor un edificiu modern, în conformitate cu cele mai înalte standarde.

Clădirea școlii din Valea Mică are o vechime de peste 100 de ani, fiind ridicată prin osteneala preotului Nicolau Cristea și a comunității credincioșilor din Valea Bulzului (astăzi, Valea Mică) pe care îi păstorea. Edificiul a funcționat mult timp ca școală confesională, parohia îngrijindu-se în mod special de educarea copiilor. În prezent, aici învață copiii din satele Valea Mică și Pătrângenii, aflate în apropierea orașului Zlatna. Slujba de binecuvântare a școlii, implicarea autorităților locale în dezvoltarea satului și colaborarea dintre preoți și oficialități se înscriu în contextul omagierii în Patriarhia Română a satului românesc, a preoților și a primarilor gospodari.

✱ Pr. Valentin Vasile

Activități extrașcolare, desfășurate în parohiile Războieni-Cetate și Vama Seacă, protopopiatul Aiud

La inițiativa reprezentanților parohiei noastre, a fost organizată o întâlnire între copiii de la Centrul de zi din localitatea Războieni și cei din cadrul Centrului de zi „Sfânta Filoftea” din Silivaș. Cei mici au primit cu mare bucurie vestea și s-au întâlnit, la început de primăvară, în localitatea Războieni. Cu acest prilej, au fost organizate ateliere de lucru pentru fete, care au confecționat felicitări și măștișoare, în timp ce băieții au disputat meciuri de fotbal. Copiii au fost entuziasmați în urma acestei manifestări de suflet, dorindu-se și în viitor organizarea unor întâlniri periodice asemănătoare.

A doua întâlnire a avut loc tot la Războieni, prilej cu care s-a

desfășurat competiția „Cupa primăverii”. După servirea prânzului, echipele celor două așezăminte sociale au disputat un meci de fotbal, câștigători fiind copiii din cadrul Centrului de zi din Silivaș. La finalul întâlnirii, participanții au fost premiați cu dulciuri, acestea fiind oferite prin grija părintelui paroh. De asemenea, s-a organizat o întâlnire, tot sub forma unei întreceri de fotbal, între echipele de la Centrul de zi „Sfânta Filoftea” din Silivaș și cei de la Centrul de zi „Sfântul Nectarie” din Vama Seacă.

O activitate similară a avut loc la data de 7 martie, în parohia Vama Seacă din cadrul aceluiași protopopiat, copiii fiind așteptați

cu bucurie de către părintele paroh Bogdan Șalariu. După ce au servit prânzul, copiii au organizat o nouă întrecere sportivă, în cadrul competiției „Cupa prieteniei”, partidă de fotbal în urma căreia au fost desemnați câștigători copiii din Silivaș. La finalul întâlnirii, părintele Bogdan Șalariu a rostit un cuvânt de învățătură, după care le-a oferit daruri tuturor participanților.

Întrecerile sportive organizate au stat sub semnul fairplay-ului, promovând în rândul copiilor dezvoltarea spiritului de echipă, voința și încrederea în sine. De asemenea, prin aceste activități se încearcă motivarea tinerilor pentru un comportament civilizat, valorificându-se astfel trăsăturile pozitive de caracter. Ceea ce este mai important însă e că acești copii servesc o masă caldă și se roagă împreună la fiecare întâlnire. Cu gândul că aceste întâlniri constituie o valoare educativă, ne mobilizăm, cu ajutorul lui Dumnezeu, pentru un campionat între centrele sociale din zonă.

✱ Pr. Lucian Șușu

Activitate creativ-educativă, în parohia Delenii, protopopiatul Târnăveni

Urmând îndemnul Mântuitorului Hristos adresat ucenicilor Săi: „Lăsați copiii să vină la Mine, căci a unora ca aceștia este Împărăția lui Dumnezeu” (Mc. 10, 14), parohia Delenii din protopopiatul Târnăveni dorește să contribuie la formarea unei educații și a unei conștiințe bazate pe principiile moral-creștine. Astfel, un țel important este atragerea și menținerea copiilor și a tinerilor cât mai aproape de sânul Bisericii strămoșești, arătându-le acestora că numai lucrurile făcute în duh de rugăciune, cu Dumnezeu în suflet și în gând, aduc bucurii și împliniri depline.

Sub îndrumarea părintelui paroh și a doamnei educatoare Camelia Madac, copiii din parohia Delenii s-au întâlnit, la începutul acestei luni, în cadrul unui atelier creativ-educativ, unde au confecționat măștișoare cu prilejul sosirii primăverii. Înzestrați cu o impresionantă putere de muncă, imaginație și entuziasm, micii artiști au realizat peste 50 de măștișoare ce au fost dăruite doamnelor care au participat la Sfânta Liturghie în ziua de duminică, 3 martie a.c. Această acțiune se înscrie în seria activităților prevăzute de parterneriatul Școală-Biserică, în cadrul căruia se urmărește organizarea de activități pentru copii, acțiuni care să

contribuie la formarea „sănătoasă” a celor mici prin deprinderea valorilor și a virtuților morale și creștine.

Prin intermediul acestor manifestări, dorim să-i familiarizăm pe copii cu viața Bisericii pentru a înțelege și a conștientiza cât mai bine rolul și importanța acesteia în viața de zi cu zi. Acest aspect reprezintă, totodată, una dintre prioritățile Bisericii, a Școlii, a părinților și a întregii comunități, respectiv să-i călăuzim pe copii către Mântuitorul Hristos și să-i învățăm să-L iubească și să-L urmeze învățăturile.

✱ Pr. Silviu Jimborean

Festival de pricesne, pe Valea Gurghiului

Duminică, 10 martie a.c., cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Irineu, Arhiepiscop al Alba Iuliei, a avut loc, în localitatea Dulcea, județul Mureș, ediția a VI-a a festivalului de pricesne de pe Valea Gurghiului. Manifestarea a fost organizată de către șase parohii din protopopiatul Reghin, respectiv Dulcea, Isticeu, Ibănești-Pădure, Ibănești-Sat, Toaca și Hodac, la

eveniment participând corurile parohiale, precum și alți invitați, dintre care amintim pe Florina Oprea, Elena Violeta Man și Ioana Romanți.

Evenimentul s-a desfășurat în cadrul Centrului Cultural-Catehetic de pe Valea Gurghiului și a fost prezentat de către părintele Călin Romanți, preot al parohiei Isticeu. În discursul său, părintele a evidențiat faptul că anul 2019

este *Anul omagial al satului românesc* (al preoților, învățătorilor și primarilor gospodari) și *Anul comemorativ al Patriarhilor Nicodim Munteanu și Iustin Moiescu*. Cu această ocazie, au fost amintite câteva dintre personalitățile autohtone de seamă de pe Valea Gurghiului, precum părintele prof. univ. dr. Isidor Todoran, prof. Dimitrie Todoran și primarul Vasile Feier de la Hodac.

Dat fiind faptul că luna martie este „Luna pentru viață”, a fost subliniată importanța familiei ca mediu binecuvântat de Dumnezeu pentru apariția vieții. Pe lângă parohiile organizatoare, evenimentul a fost susținut de către Primăriile Ibănești și Hodac, de către Fabrica de lapte „Mirdatod”, având sprijinul domnului Vasile Gliga din Reghin.

 Pr. Daniel Sava

Săptămână duhovnicească pentru elevii seminariști și studenții Facultății de Teologie

Programul liturgic al Săptămânii duhovnicești este destinat școlilor teologice din Alba Iulia, desfășurându-se în prima și în ultima săptămână a Postului Nașterii Domnului și a Postului Sfințelor Paști. În cadrul acestor zile, elevii și studenții în teologie participă de dimineață la rugăciunile săvârșite în paraclisele instituțiilor de învățământ, urmând ca seara să ia parte la slujbele oficiate la Catedrala arhiepiscopală. La finalul acestora, preoți din cadrul Eparhiei noastre le adresează tinerilor teologi, precum și dreptslăvitorilor creștini, meditații duhovnicești, folosite spre zidirea sufletelor și spre urcușul spiritual.

Luni, 11 martie 2019, în prima zi a Postului Sfințelor Paști, Înaltpreasfințitul Părinte Irineu, Arhiepiscop al Alba Iuliei, a fost prezent la Catedrala Reîntregirii din orașul Marii Uniri. Începând cu ora 18:00, Întâistătătorul Eparhiei noastre, înconjurat de un sobor de preoți, a oficiat slujba Pavcerniței mari cu Canonul Sfântului Andrei Criteanul, în prezența a numeroși credincioși. La final, Arhipăstorul nostru a adresat o meditație duhovnicească elevilor seminariști și studenților de

la Facultatea de Teologie cu prilejul Săptămânii duhovnicești.

Adresându-se celor prezenți, Părintele Arhiepiscop Irineu, reliefând însemnătatea spirituală deosebită a Canonului Sfântului Andrei Criteanul, a spus: „Canonul cel Mare este un breviar melodos al celor mai frumoase pagini din Sfânta Scriptură, drept pentru care rămâne peste veacuri un protest energic împotriva păcatului. Canonul cel Mare promovează pocăința permanentă pentru păcatele comise și dorința continuă de a-L urma pe Hristos, Modelul sublim al desăvârșirii. Canonul cel Mare poate fi socotit, pe bună dreptate, una dintre cele mai nobile, mai frumoase și mai profunde creații ale experienței mistice ortodoxe. Profunzimea și frumusețea sa spirituală înalță sufletește pe credincioșii adevărați care se pregătesc sincer pentru a întâmpina cu vrednicie Praznicul Sfințelor Paști”.

Ca un element de noutate pentru prima săptămână a Postului Mare de anul acesta, în următoarele seri, la sfârșitul slujbei, cuvântul de învățătură nu a fost rostit de către preoți invitați din cuprinsul Eparhiei, ci de către dascăli de la cele două

instituții de învățământ teologic: pr. prof. univ. dr. Mihai Himcinschi, Decanul Facultății de Teologie Ortodoxă din Alba Iulia, pr. prof. dr. Nicolae Bolea, Inspector Școlar, pr. prof. univ. dr. Domin Adam și pr. prof. dr. Nicolae Topîrcean.

Tot în cadrul acestei săptămâni, miercuri, 13 martie, Înaltpreasfințitul Părinte Irineu, Arhiepiscop al Alba Iuliei, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, a oficiat Dumnezeiasca Liturghie a Darurilor înainte-sfințite la Catedrala Reîntregirii.

În Postul Mare, în zilele de luni până vineri (cu excepția zilelor aliturgice și a praznicului Bunei Vestiri) se oficiază Dumnezeiasca Liturghie a Darurilor înainte-sfințite, slujbă al cărei autor este considerat a fi Sfântul Grigorie Dialogul (†604). Această rânduală liturgică a apărut ca urmare a dorinței credincioșilor de a primi Sfânta Euharistie și în zilele de peste săptămână din perioada Postului Sfințelor Paști, timp în care nu se săvârșește Liturghia Sfântului Ioan Gură de Aur și a Sfântului Vasile cel Mare.

 Claudiu Popa

Șezătoare tradițională, în localitatea Saschiz, protopopiatul Sighișoara

Sâmbătă, 9 martie a.c., în Sala „CDI” a Școlii Gimnaziale „Ion Dacian” din localitatea Saschiz, județul Mureș, numeroși elevi au pus în scenă o șezătoare tradițională românească intitulată „Haide bade-n șezătoare”. Prin aceasta, tinerii învățăcei au

dorit să arate că nu trebuie uitată frumusețea obiceiurilor și a tradițiilor strămoșești, subliniind, totodată, importanța păstrării acestora. Copiii au îmbrăcat cu această ocazie costumele populare, decorul fiind unul eminamente rural.

De asemenea, nu au lipsit elementele de lucru de mână, coșurile împletite, covoarele țesute sau cântecele. Această activitate, desfășurată în prezența dascălilor și a numeroși oaspeți, a fost pregătită pentru secțiunea artistică a Concursului Național Catehetic „Hristos: sufletul satului meu”. Totodată, acțiunea se încadrează și în tematica *Anului omagial al satului românesc*. O contribuție deosebită pentru buna desfășurare a acestei manifestări a fost adusă de doamna director Alexandrina Medrea și de părintele Ionel-Neculai Dârjan, preot al parohiei Saschiz, protopopiatul Sighișoara, cărora li se cuvin alese mulțumiri.

 Prof. Luminița Dârjan

✱ Evenimente

Profesorul Eugen Hulea, omagiat la Colegiul Național „Horea, Cloșca și Crișan” din Alba Iulia

Vineri, 1 martie 2019, la Colegiul Național „Horea, Cloșca și Crișan” din Alba Iulia, a avut loc o manifestare comemorativă deosebită. Evenimentul de față a marcat, totodată, încheierea activităților omagiale dedicate Centenarului liceului albaulian, prima unitate de învățământ preuniversitar din Transilvania înființată după 1 Decembrie 1918. Cu acest prilej, Înaltpreasfințitul Părinte Irineu, Arhiepiscop al Alba Iuliei, a fost prezent în mijlocul profesorilor și elevilor acestei prestigioase instituții de învățământ. Începând cu ora 12:30, Întâistătătorul Eparhiei noastre a luat parte la dezvelirea unor plăci comemorative – reprezentând galerii cu numele cadrelor didactice din perioada 1919-2019 –, a vizitat expoziția fotografică a portretelor directorilor Colegiului și a oficiat o slujbă de binecuvântare a bustului ilustrului profesor Eugen Hulea, director al instituției între anii 1932-1938. În continuare, Arhipăstorul nostru a evidențiat personalitatea remarcabilă a marelui dascăl, precum și contribuția acestuia în desfășurarea evenimentelor premergătoare actului Marii Uniri.

În cuvântul adresat celor prezenți, Ierarhul nostru a spus: „Astăzi, aici, în acest Colegiu Național prestigios, îl omagiem pe Eugen Hulea (†1982), profesorul iscusit și competent,

cercetătorul riguros al trecutului Patriei noastre și veteranul Marii Uniri. La vârsta de numai 18-19 ani, a contribuit, împreună cu alți intelectuali, la pregătirea poporului român pentru mărețul act istoric de la 1 Decembrie 1918. Animat de iubire față de neamul său, s-a preocupat intens de instruirea tinerii generații școlare în spiritul celui mai fierbinte patriotism. De asemenea, a militat pentru ridicarea culturală și pentru emanciparea națională și socială a românilor din Transilvania în epoca modernă. Eugen Hulea a plecat demult pe tărâmul veșniciei, dar a lăsat în urma sa o aleasă moștenire. Ilustrul dascăl rămâne pentru noi un exemplu de conștiințiozitate, exigență și pasiune în domeniul cercetării istoriei, precum și un exemplu de omenie, cinste și corectitudine în toate împrejurările. De aceea, se cuvine să-i păstrăm o pioasă amintire și să urmărim pilda sa de trăire în duhul legii românești”.

Pentru marcarea împlinirii celor 100 de ani de la fondarea renumitului Colegiu albaulian, în perioada 11 februarie – 2 martie 2019, au avut loc o serie de manifestări culturale deosebite, menite să evidențieze însemnătatea celui mai vechi liceu românesc din Transilvania, înființat la scurt timp după Marea Unire de la Alba Iulia.

 Stefan Bretoi

Slujba de binecuvântare a capelei „Sfântul Vasile cel Mare” din Alba Iulia

Joi, 7 martie a.c., când Biserica noastră face pomenirea Sfântului Sfințit Mucenic Efreim, episcopul Tomisului, Înaltpreasfințitul Părinte Irineu, Arhiepiscop al Alba Iuliei, a fost prezent la Căminul pentru persoane vârstnice din municipiul Alba Iulia. Ierarhul nostru, înconjurat de un sobor de clerici, a oficiat slujba de binecuvântare a capelei „Sfântul Vasile cel Mare” a acestui așezământ social, ca urmare a încheierii lucrărilor de extindere a locașului. La finalul slujbei, pentru întreaga osteneală și râvnă de care a dat dovadă în activitatea social-misionară, părintele Constantin Petruț, preot slujitor al capelei, a fost hirotesit întru *iconom-stavrofor*.

În cuvântul adresat numeroșilor credincioși prezenți, Întâistătătorul Eparhiei noastre a re-

liefat importanța slujirii aproapelui, evidențiind faptul că dragostea față de semenii constituie semnul distinctiv al creștinului. În continuare, făcând referire la complexul de asistență socială edificat în secolul al IV-lea de către Sfântul Vasile cel Mare, *Vasiliada*, Ierarhul nostru a subliniat că Biserica a exercitat de la începuturile ființării sale filantropia, respectiv iubirea față de oameni. De asemenea, Întâistătătorul Eparhiei noastre a vorbit despre importanța prezenței și a slujirii preotului în cadrul așezămintelor sociale, arătând faptul că păstorul de suflete reprezintă persoana prin intermediul căreia Dumnezeu își revarsă razele iubirii și ale milostivirii Sale vindecătoare asupra oamenilor.

 Adrian Lazăr

Patristica

Sfântul Grigorie Dialogul

Sfântul Grigorie s-a născut la Roma, în jurul anului 540, într-o familie bogată, care deținea mari suprafețe de pământ în Italia. În tinerețe, a urmat studii strălucite, devenind, în cele din urmă, prefect al Romei. După moartea tatălui său, Grigorie a vândut întreaga avere, o parte a dat-o săracilor, iar cu o altă parte a zidit șase mănăstiri. După ce a renunțat la toga prefectorală, a fost tuns în monahism, transformându-și propria casa într-o mănăstire cu hramul „Sfântul Andrei”. Văzând râvna sa deosebită, Papa Pelagius al II-lea l-a numit ambasadorul său la Constantinopol; totuși, Sfântului Grigorie i-a dispăcut atmosfera de la curtea imperială și nu a învățat niciodată grecește. A preferat să se întoarcă la Roma, la sfârșitul misiunii din Constantinopol, aducând cu sine moaște importante: brațul Sfântului Apostol Andrei și capul Sfântului Evanghelist Luca. Papa

Pelagius al II-lea l-a numit secretar, iar la moartea sa, Grigorie a fost ales Episcop al Romei. După ce a fost hirotonit episcop în data de 3 septembrie 590, el a negociat o pace cu lombarzii care asediau Roma și l-a trimis pe Sfântul Augustin din Canterbury să evanghelizeze Britania.

El este cunoscut în Răsărit sub numele de Grigorie Dialogul datorită lucrării sale în patru volume, *Dialoguri*, în care a scris despre viețile și minunile sfinților din Italia și despre viața de după moarte. Este sursa inițială despre viața Sfântului Benedict de Nursia. A mai scris lucrările: *Moralia*, *Despre Iov – un comentariu la Cartea lui Iov*, *Omiliile la Ieremie*, *Reguli pastorale* – care a fost manualul de bază pentru preoții din Apus pentru mulți ani de atunci încolo – și un mare număr de alte predici. El a adăugat pomenirea Sfântului Apostol Andrei în cadrul vechii Mese romane; ca urmare, Mesa romană este adesea numită Liturgia Sfântului Grigorie, în special printre unii ortodocși. El este inițiatorul unui model apusean de cântare bisericească, numit adesea *Cântarea gregoriană*.

În Răsărit, Liturgia Darurilor mai înainte sfințite care se slujește în Postul Mare îl pomeneste pe Sfântul Grigorie ca autor. A trecut la cele veșnice în anul 604, fiind prăznuit în fiecare an la data de 12 martie.

Patericul Sfântului Grigorie Dialogul, trad. pr. prof. dr. Remus Rus, EIBM-BOR, București, 2007.

Plimbare prin Bizanț (VII)
Biserica „Sfântul Gheorghe” din Fanar

De pe țărmul Cornului de Aur, intri în cartierul Fener sau Fanar, atât de cunoscut istoriei noastre. În 1603, când Patriarhia Ecumenică s-a mutat aici, foarte multe familii de negustori greci s-au stabilit în Fener. Locuitorii cartierului aveau să se numească fanarioți. De aici proveneau domnitorii Valahiei și ai Moldovei numiți de către sultan. Străduțele înguste ale Fanarului te duc cu gândul la vremurile de altădată. Mulți dintre aristocrații de aici visau să ajungă într-o zi domni în Țările Române. De numele cartierului se leagă o parte a istoriei noastre, între 1711-1821.

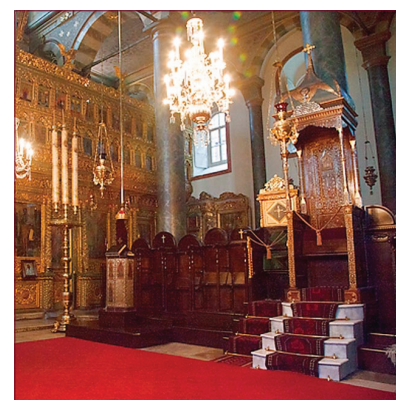
Intrarea principală e blocată. Mai bine zis, poarta de fier a fost sudată. Gestul intenționat ne amintește de sfârșitul Patriarhului Grigorie al V-lea, pe care grecii l-au spânzurat de poartă. Patriarhul s-a implicat activ în Revoluția grecilor din 1821. Tot aici se află și reședința Patriarhului Ecumenic: o clădire modestă din lemn, chiar dacă are două etaje.

Această biserică e numită cu mândrie de către greci *Catedrala „Sfântul Gheorghe”* și este a cincea biserică patriarhală de după cucerirea din 1453. Ea a fost distrusă de un incendiu în 1720, când întregul Fanar și Petricapi, marea bisericii și toate clădirile din apropierea Patriarhiei au fost arse din temelii. Ulterior, biserica a fost reconstruită din temelii de Patriarhul Ecumenic Ieremia al III-lea (1716-1726). La reconstrucția ei au contribuit

Nicolae Mavrocordat, domnul Țării Românești, și Mihai Racoviță, domnul Moldovei. Tot atunci s-au adăugat și clădirile anexe.

Inscripțiile de pe icoanele împărătești de pe catapeteasmă păstrează amintirea Patriarhului Paisie al II-lea (1744-1748). Două inscripții de la ușa de sud a pronaosului îl amintesc pe Constantin: „Pomenește, Doamne, pe robul Tău Constantin, capucehaie a Moldo-Vlahiei, cu cheltuiala căruia această intrare s-a construit în anul 1720”. În 1738, biserica și clădirile înconjurătoare au trecut printr-un nou incendiu. Lucrările de restaurare s-au reluat abia după 60 de ani, pe vremea Patriarhului Grigorie al V-lea. Patriarhul Ioachim al III-lea (1878-1884, 1901-1912) a întreprins acțiuni de restaurare a lăcașului de cult pe întreaga perioadă a păstoririi sale.

Biserica patriarhală este zidită în forma de basilică, în plan trilobar (trei abside). Interiorul acesteia este împărțit în altar, naos și pronaos, fără dom, turle și crucifix. Tronul patriarhal se află în mijlocul naosului, în partea dreaptă, fiind una dintre cele mai de preț piese de mobilier din biserică. De-a dreapta se află tronul marelui protosinghel, care oficiază Sfânta Liturgie în absența Patriarhului Ecumenic, iar de-a stânga, tronurile ierarhilor Sfântului Sinod. În partea stângă se păstrează încă tronurile pe care ședeau domnitorii Țării Românești și ai Moldovei, ale căror binefaceri

sunt cunoscute de-a lungul istoriei Patriarhiei Ecumenice, fiind ocupate acum de înalți prelați sau de demnitari prezenți la sfintele slujbe. În colțul sud-estic al navei, se poate vedea o bucată din „Coloana Flage-lării” cu un piron înfipt în ea. Este una dintre cele mai prețuite relicve sfinte păstrate în Biserica Ortodoxă. Ar fi fost adusă la Constantinopol de Sfânta Elena, mama Împăratului Constantin cel Mare. Când te afli în curtea Patriarhiei Ecumenice, prea strâmtă pentru o istorie atât de mare, și privești în jur, nu poți să nu suspini după gloria apusă a Împărătesei Cetăților. Pe țărmul Cornului de Aur se înșiruie sălcii și bănci pentru odihnă. Printre valurile ce lovesc ritmic țărmul, se aud glasurile vânzătorilor ambulanți, care trezesc la realitatea istoriei contemporane. Și atunci să nu uitați: cea mai fascinantă istorie e istoria bizantină.

» continuare în următoarele numere

Pr. Cornel Marcu

Evenimentul Exodului, ca paradigmă a ieșirii noastre din robia păcatului (I)

Cunoaștem cu toții istoria eliberării lui Israel din robia egipteană, însă, obișnuți cu această istorisire și superficiali din fire, poate că n-am fost atenți întotdeauna la originalitatea soluției pe care Dumnezeu o adoptă pentru a-Și scoate poporul din această robie. Dumnezeu nu i-a propus lui Moise un puci sau o lovitură de stat, nu i-a propus schimbarea lui Faraon cu un alt Faraon, nu i-a propus o revoluție care să schimbe Egiptul din temelii: juridic, politic și religios, nu i-a propus o recunoaștere din partea regelui Egiptului a drepturilor lui Israel. Moise nu trebuie să se facă avocatul unor tratative pașnice sau al unei revoluții armate. Eliberarea din robie în viziunea lui Dumnezeu înseamnă doar un singur lucru: „ieșirea” din Egipt! Odinioară, Domnul i-a zis lui Avraam: „Ieși din pământul tău, din neamul tău și din casa tatălui tău și vino în pământul pe care ți-l vor arăta Eu” (Fac. 12, 1).

Aceasta a fost voia lui Dumnezeu de la bun început și Domnul nu și-a schimbat deloc părerea pe parcurs. Iată ce i-a zis lui Moise atunci când i s-a arătat pe Muntele Horeb în rugul aprins și când i-a adresat chemarea la misiune: „Am văzut necazul poporului Meu în Egipt, i-am auzit strigătul de sub apăsarea celor ce-l muncesc; da, îi cunosc durerea. M-am pogorât dar ca să-l scap din mâna Egiptenilor, să-l scot din țara aceasta și să-l duc într-un pământ roditor și larg, în țara în care curge lapte și miere” (Ieș. 3, 7-8). Observați succesiunea verbelor care apar în text: „am văzut”, „i-am auzit”, „îi cunosc”,

„M-am pogorât”, „să-l scap”, „să-l scot”, „să-l duc”. Atunci când Moise și fratele său Aaron s-au prezentat înaintea lui Faraon, i-au adresat acestuia următoarele cuvinte: „Așa grăiește Domnul Dumnezeu lui Israel: Dă-i drumul poporului Meu, ca să Mă prăznuiască în pustie!” (Ieș. 5, 1; 7, 16; 8, 1; 9, 1 și 13; 10, 3). Așadar, „Dă-i drumul poporului Meu – zice Domnul – ca să-Mi slujească”. Poporul trebuie „să iasă” și „să plece” din Egipt. Despre o rămânere în țara robiei sau despre îmbunătățirea condițiilor de lucru și de trai nici nu poate fi vorba!

Dar, oare, ce înseamnă „ieșire” și „plecare”? Istorisirea biblică din Cartea Ieșirea insistă pe trei elemente importante: primul este rupura completă, totală și desăvârșită cu trecutul, văzută ca o moarte și ca o intrare într-o viață nouă; al doilea element: experiența unei noi creații, a unui nou început, iar al treilea: petrecerea sau șederea, o anumită perioadă de timp, în pustie.

Părăsirea Egiptului, abandonarea lui, nu înseamnă doar părăsirea unei țări și a unui trecut, ci înseamnă și abandonarea unui anumit mod de viață cu tot ceea ce implică acest fapt; înseamnă ruperea unor legături, conștiințe și inconștiente, văzute și nevăzute, iar o „rupură” este întotdeauna dureroasă! Că e așa, ne-o confirmă faptul că nici n-a ieșit bine din Egipt și Israel vrea să se întoarcă în locul de unde a plecat. Cineva spunea că lui Dumnezeu I-a fost mult mai ușor să-i scoată pe evrei din Egipt decât să le scoată Egiptul din suflute și din minte. Faraon și oștirea lui l-au urmărit pe Israel până la Marea Roșie. Trecu-

tul „ne urmărește” întotdeauna; nu scăpăm de el cu una, cu două! Când Israel a văzut norul de praf care se ridica la orizont în urma lui, a crezut că i-a sosit sfârșitul și a zis: „Oare nu erau destule morminte în țara Egiptului? De ce ne-ai adus să murim aici în pustie? Ce-ai făcut Tu cu noi că ne-ai scos din Egipt. Oare nu asta îți spuneam noi când eram în Egipt: Lasă-ne să robim Egiptenilor?... Că mai bine era să le fim robi Egiptenilor decât să murim în pustia aceasta!” (Ieș. 14, 11-12).

Poporul trebuia să aleagă între Egipt și Pustiul Sinai! Ieșirea din Egipt presupunea un lucru foarte clar: pierderea tuturor „avantajelor” vieții în Egipt și pierderea lor pentru totdeauna! Israel își va da seama foarte curând că despre asta este vorba. În timpul petrecerii sau al rătăcirii prin pustie, ispita sau tentația lui va fi mereu aceeași: „întoarcerea în Egipt” (Ieș. 16, 2-3; 17, 3; Num. 11, 4-6; 14, 2; 20, 2-5; 21, 5; Ps. 77, 40-41). Pentru a regăsi acele „avantaje”, Israel era dispus s-o apuce pe calea care-l conducea înapoi la robie. Paradoxal, Israel prefera robia în locul libertății! Nu dorea, sau îi venea greu, s-o rupă cu trecutul său; parcă nu dorea să rupă legăturile care-i țineau mintea în Egipt. Astfel, Domnul Dumnezeu a trebuit să combată pe două fronturi: împotriva Egiptului și a conducătorului său, care nu dorea să-și piardă sclavii și mâna de lucru, dar și împotriva lui Israel, care nu dorea să se rupă de trecut.

Evenimentul minunat al trecerii prin Marea Roșie descrie în termeni simbolici și poetici această „rupură” cu țara Egiptului. Trecerea

aceasta a avut loc noaptea. În Sfânta Scriptură, „noaptea”, „întunericul” și „marea” sunt simboluri ale morții. Intrarea în mare și traversarea nopții indică, așadar, moartea simbolică. Ieșirea din mare și din întunericul nopții indică începutul unei vieți noi, dincolo de noapte și de moarte, în lumina dimineții sau a unei zile noi. Nu e momentul să dezvoltăm aici toate simbolurile și semnificațiile pe care le regăsim în Taina Sfântului Botez. Vom spune doar atât că Israel „moare și învie” într-o singură noapte pe țărmul Mării Roșii. Intră, deci, într-o viață nouă; începe un capitol nou al istoriei sale. Moare față de trecutul său egiptean pentru a începe o experiență diferită. por este, într-adevăr, opera lui Dumnezeu, Creatorul întregului univers. Istorisirea evenimentului trecerii prin Marea Roșie folosește vocabularul pe care scriitorul sfânt l-a folosit în Cartea Facerii atunci când Dumnezeu „a separat” sau „a despărțit” apele și când s-a arătat uscatul sau pământul. Mai departe, în Cartea Ieșirea (cap. 16), ni se descoperă rolul de Proniator al lui Dumnezeu: Domnul poartă de grijă și „își hrănește” poporul prin pustie, așa cum a dat hrană creaturilor marelui univers. Fără a mai căuta corespondențe și asemănări, e limpede, pentru cititorul avizat, că istorisirea biblică prezintă „evenimentul Exodului” ca pe „o nouă creație”.

Această experimentare a puterii lui Dumnezeu, Creatorul întregului univers, conține un ultim element de referință: adevărata „eliberare” a lui Israel înseamnă nu numai scoaterea lui din Egipt și din robia egipteană, ci, mai cu seamă,

eliberarea sa de mentalitatea sclavului, iar rădăcina mentalității de sclav este „frica”. Fiul lui Dumnezeu S-a întrupat în istorie, S-a făcut Om pentru ca: „prin moartea Sa să-l surpe pe cel ce are stăpânia morții, adică pe diavolul, și (pentru) ca să-i elibereze pe cei ce de frica morții erau toată viața ținuți în robie” (Evr. 2, 14-15). Atunci când fiii lui Israel au văzut carele lui Faraon care venea în urma lor ca să le spulbere visul de libertate „au fost cuprinși de frică mare” (Ieș. 14, 10). Frică înaintea carelor lui Faraon, „frica de moarte” (Ieș. 14, 11-12). Trecerea prin Marea Roșie îl obliga pe Israel să depășească frica de moarte. Israel „ascultă” și se „supune” sfatului lui Moise: „Nu vă temeți! Țineți-vă bine și veți vedea mântuirea pe care Domnul o va face astăzi asupra voastră: pe Egiptenii pe care-i vedeți astăzi nu-i veți mai vedea în veacul vecilor. Domnul se va lupta pentru voi; vouă nu vă rămâne decât să stați liniștiți” (Ieș. 14, 13-14). Trecerea prin Marea Roșie va însemna și trecerea de la „frica înaintea carelor lui Faraon” la „frica de Domnul”: „A văzut Israel mâna cea tare pe care Domnul a întins-o împotriva Egiptenilor, și s-a temut poporul de Domnul și l-a crezut lui Dumnezeu și lui Moise, robul Său” (Ieș. 14, 31). Profetul Isaia a spus-o limpede în capitolul 8 al cărții sale: „De frica lui (a potrivnicului) să nu vă temeți, nici să vă tulburați, pe Înșuși Domnul puterilor, pe El sfințiți-L, și El va fi frica voastră” (v. 13).

» continuare în următorul număr

Pr. lect. Alexandru Moldovan

Răspunsul Bisericii la întrebările societății

Care este simbolistica Sfin-tei Cruci și cum cinștim noi Lemnul cel de viață dătător?

În viața noastră, semnul crucii joacă un rol aparte. Crucea este simbolul creștismului, emblema sau semnul lui de recunoaștere. Până la Mântuitorul Hristos, crucea a fost obiect de tortură, pe ea fiind răstigniți cei mai mari răufăcători, în general tâlharii. De la Hristos, crucea devine obiect sfânt pentru că ea a fost sfințită prin sângele Său vărsat pentru împăcarea omului păcătos cu Dumnezeu. Crucea este simbol al iubirii lui Dumnezeu-Tatăl față de lume și al Jertfei răscumpărătoare, adusă de Iisus Hristos.

O însemnătate deosebită a căpatat crucea după ce Împărăteasa Elena, mama lui Constantin cel Mare, a descoperit lemnul crucii pe care fusese răstignit Mântuitorul și după ce Împăratul însuși a luat-o drept emblema pentru steagurile și monedele care circulau pe atunci. Învățătura despre modul de cinstire a crucii a fost fixată definitiv de Sinodul al VII-lea Ecumenic, de la Niceea, din anul 787, la care se precizează că ea se cinstește ca și icoanele, nu închipuind-o ca pe un idol, ci purtându-ne cu gândul la Cel Care a fost răstignit pe ea. Cu acest sens, o găsim prezentă pretutindeni în viața creștină.

Cât privește formele crucii, în istoria creștinismului se cunosc diferite forme ale acesteia. Astfel, există o cruce în forma literei X, numită și *crucea Sfântului Andrei*, pentru că pe o astfel de cruce a fost răstignit apostolul nostru; există apoi o cruce cu brațele egale, cunoscută și sub denumirea de *crucea greacă*. Cea care are brațul vertical mai lung decât cel orizontal, așa cum este întrebuințată și în practica Bisericii noastre, se numește *crucea latină*. La acestea se adaugă *crucea de tradiție slavă*, cu șase sau opt brațe. În acest caz, la cele patru brațe care alcătuiesc crucea clasică se adaugă unul scurt, la

brațul de deasupra, însemnând tăblița pe care era scris la răstignire, în evreiește, grecește și latinește: Iisus Nazarineanul Regele Iudeilor. În tradiția ortodoxă, aceste cuvinte sunt reprezentate pe cele patru părți ale crucii sub forma IC XC NI KA, adică Iisus Hristos învinge (prin cruce). De asemenea, la crucea slavă se adaugă un băț scurt în partea de jos, puțin înclinat, amintind de suportul pe care s-ar fi sprijinit trupul lui Hristos.

Crucea este prezentă permanent în viața credincioșilor. Pornind de la lăcașul de cult, construit în formă de cruce, și până la crucea pe care o purtăm la pieptul nostru, ca obiect sfânt și ocrotitor, acest semn ne însoțește pretutindeni. Crucea se ridică pe turelele bisericilor, arătând că aici se realizează mântuirea adusă de Hristos prin Jertfa pe Cruce. Uneori, pe turelele lăcașurilor de cult crucea este înfiptă într-o semilună sau folosește ca postament acest astru. Monumentele care au acest mod de prezentare a crucii sunt ctitorii domnești sau boierești, sub această formă ascunzându-se și o semnificație simbolică: lupta împotriva stăpânirii otomane, în vremea de dominație a Porții, și speranța în biruința creștinismului împotriva semilunii. Întâlnim apoi crucea în cimitire, arătând prin aceasta că cei răposați au adormit în credința învierii și în nădejdea vieții veșnice. Există, totodată, așa-numitele cruci memoriale sau comemorative, așezate la marginea drumurilor, la răspântii sau în anumite locuri din orașe și sate,

unde s-au întâmplat evenimente memorabile. Există, de asemenea, crucile de hotar și cele cu caracter votiv, ridicate de voievozi, chiriarhi, sfetnici de divan, boieri, negustori, meșteșugari, moșneni și răzeși, pentru a comemora un eveniment sau pentru a cere ajutorul divinității.

În iconografia bisericească, crucea este reprezentată în scenele care înfățișează Răstignirea Mântuitorului Hristos, pogorârea de pe cruce sau pe cei doi Sfinți Împărați Constantin cel Mare și mama sa Elena, în timpul cărora a fost găsită Crucea pe care fusese răstignit Fiul lui Dumnezeu. Un amănunt care atrage atenția este acela că la brațul vertical al crucii, în partea de jos, apare zugrăvit un craniu, care amintește de Adam, cel care a gustat moartea prin mâncarea din pomul cunoștinței binelui și răului, dar care a fost înviat prin Lemnul Crucii. După tradiție, Crucea Răstignirii Mântuitorului Hristos ar fi fost înfiptă chiar în locul unde fusese Adam înmormântat.

Semnul Sfinței Cruci, în cultul ortodox, se face împreunând cele trei degete de la mâna dreaptă (mare, arătător, mijlociu) și strângând pe celelalte două în podul palmei, apoi ducând mâna la frunte, piept, umărul drept, apoi stâng, cu formula: „În numele Tatălui (frunte) și al Fiului (piept) și al Sfântului Duh (umărul drept și stâng), Amin”.

Nicolae D. Necula, *Biserica și cult pe înțelesul tuturor*, Editura Europartner, București, s.a., p. 70-74.

Poesis - Poesis - Poesis

Buna Vestire
de Mihail Crișan
Rușii Munți, jud. Mureș

Sfinte-Arhanghele Gavriile,
Ai vestit numai de bine,
La doi bătrâni necăjiți
Le-ai vestit c-or fi părinți.
Vestea mare se-mplinea,
Când Maria se năștea.
S-au bucurat foarte mult
Și-au dus-o la Templul Sfânt.
I-ai adus o bucurie
Preotului Zaharie.
La Templu i-ai spus, odată,
Că va fi și el un tată.
Zaharia s-a-ndoit,
Iar tu, pe loc, l-ai amuțit.
Când vremea se-mplinea,
Pruncul pe lume venea.
Toți s-au străduit anume
Ca să-i pună lui un nume.
Dar, cum nume nu-i găsea,
Pe Zaharia-l întreba,
Limba-i dezlega
Și a scris, îndat', pe hârtie:
„Numele Ioan să-i fie!”.
Vestea cea mai minunată –
Când te-ai dus la Preacurată
Și, deodată, tu i-ai spus
Că va naște pe Iisus.
Pe Iisus, Mare-mpărat,
Ce-a șters al lumii păcat.
Noi îți mulțumim nespus
Și ne-nchinăm lui Iisus.

Dorul de Tine
de Maria-Daniela Pănăzan
Blaj, jud. Alba

Domnul meu,
privește spre lacrima cea

șiroind pe-obrazul iertării
și dorul de Tine
astâmpără-l cu Apa cea vie
de la Fântâna lui Iacob...

Domnul meu,
ascultă glasul chemării mele
șoptind încet ruga iertării
și dorul de Tine
potolește-l cu Pâinea vieții
ce-a-ndestulat mulțimile...

Domnul meu,
iubește sufletu-mi încătușat,
îneacă de lacrimile iertării
și dorul de Tine
împlinește-l rămânând cu mine,
femeia cea păcătoasă,
care-și spală păcatele
aducând mirul Iubirii Tale...

Pietă
de Vasile Remete
Alba Iulia

Pe fața ei un voal de flori,
Pe gura mea un val de sânge
Și universul care ninge
Zădărnice și erori.

Mă uit la voi, privesc ca-n vis,
Ca într-o rană purpurie,
În care cerul a deschis
O altă rană, mult mai vie,
În care sângerez mereu.

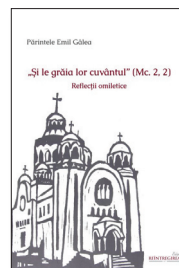
Iar gândul sufletului meu
E-acolo departe, în munți,
Acolo, în brazii fierbinți,
Acolo-n țărânilor sfinte.

 Cartea lunii

**„Și le grăia lor cuvântul” (Mc. 2, 2).
Reflecții omiletice**

Autor: Părintele Emil Gălea
Editura: Reîntregirea
Nr. pagini: 246
Anul: 2019

» continuare din pag. 2

Dochia în tradiția populară românească

Deși autenticitatea legendei populare a fost contestată, nu poate fi exclusă varianta că o parte din ea ar fi reală. Istoricul literar George Călinescu, în *Istoria literaturii române de la origini și până în prezent*, ne spune că legenda versificată a lui Asachi ar avea alt deznodământ, făcând o analogie cu însăși *etnografia poporului român*. Se pare că Dochia l-ar fi rugat pe Zamolxis să o transforme într-o ciobăniță bătrână și a scăpat neobservată de Împăratul Traian (Raisa Radu, „Dochia în legendele românilor”, I, în *Dacia Magazin*, anul X, nr. 87, 2013, p. 21-22). Mai trebuie precizat faptul că, deși Dimitrie Cantemir nu menționează numele Dochiei în lucrarea *Descrierea Moldovei*, atunci când vorbește despre complexul megalitic din Munții Ceahlăului, face referire la legenda mitică a ciobăniței împietrită dimpreună cu oile sale.

Cert este faptul că literatura ne-o prezintă pe Dochia ca fiind fiica lui Decebal care fuge de dragostea Împăratului Traian. Însă, legendele populare ne-o prezintă

pe Dochia ca fiind o ciobăniță bătrână care cutreieră munții cu oile sale. Interesant este faptul că toate povestirile au același deznodământ: bătrâna Dochia sfârșește prin a fi pietrificată de gerul venit inopinant din voia lui Dumnezeu. Însă începuturile și cuprinsul acestor povestiri diferă. Unele dintre ele o prezintă pe Dochia ca fiind o soacră care are fie una, fie două nuroi, dar extrem de răutăcioasă cu acestea. Legenda spune că soacra și-a trimis nuroile să spele o lână de culoare neagră și să nu se întoarcă acasă până ce ea nu va deveni albă. În încercarea lor care nu părea să aibă sorți de reușită, nuroilor li se arată un inger care le dă un buchet de flori să i-l dea soacrei. Baba Dochia, văzând florile, și-a dat seama că primăvara a venit și trebuie să plece cu oile la munte pentru a nu fi întrecută de alți ciobani. În graba ei, ea nu a observat că vremea rece nu trecuse încă și sfârșește prin a îngheța în munți dimpreună cu turma de oi, ca pedeapsă pentru răutatea ei. Alegerea lăunii de culoare neagră și albă nu este întâmplătoare, iar unii etnografi precum Tudor Pam-

file sau Marcel Lutic precizează faptul că, în trecut, firul mărțișoarelor era făcut din două fire împletite de culoare neagră și albă, simbolizând faptul că vremea capricioasă de iarnă se împletește cu timpul însoțit de primăvară la începutul lunii martie (Oana Rusu, „Cele mai vechi mărțișoare erau făcute din lână albă și neagră”, în *Ziarul Lumina*, 1 martie 2008). Mitologia românească o prezintă pe Dochia, în unele legende, ca fiind mama lui Dragobete, o divinitate autohtonă a dragostei, sărbătorită pe data de 24 februarie, ziua îndrăgostiților la români.

Supozițiile privind originea numelui Dochiei sunt destul de interesante. Prima dintre ele ne prezintă faptul că numele ar proveni de la Sfânta Muceniță Evdochia, sărbătorită de Biserica pe data de 1 martie, fapt ce arată interferența dintre legenda populară și tradiția creștină. A doua ne spune că acest nume vine de la Dachia, fiica lui Decebal, care era numită după teritoriul stăpânit de tatăl său (Romulus Vulcănescu, *Mitologie română*, Editura Academiei, București, 1987, p. 332).

Este evident faptul că și aceste prime nouă zile din luna martie închinat Babei Dochia sunt presărate de ritualuri specifice. Primul și cel mai cunoscut, care s-a păstrat până astăzi, este alegerea babei. În ceea ce privește alegerea unei zile sau a unei babe, în popor circulă două variante: 1. Baba sau ziua se alege după bunul plac, cu singura specificație ca alegerea să se facă între 1 și 9 martie. 2. Alegerea babei se face în funcție de ziua de naștere, printr-o anumită formulă de calcul (cei născuți între 1 și 9, în oricare lună, vor alege baba conform zilei respective, iar cei născuți într-o zi formată din două cifre vor folosi următoarea formulă: spre exemplu, o persoană născută pe 29 iunie: 2+9=11, 1+1=2, adică se alege baba de pe 2 martie). Acest obicei de alegere a babei s-a păstrat până astăzi și în rândul orașenilor, unele femei fiind foarte riguroase în respectarea acestui obicei popular.

Etnograful Simion Marian Florea ne spune că prima zi a Babelor este una în care se fac prognoze pentru zilele următoare de primă-

vară și vară. Astfel, dacă în ziua de 1 martie va fi o vreme frumoasă, toate zilele următoare, până la sfârșitul verii, vor fi la fel. Femeile nu lucrează în prima zi a lunii martie, singura ocupație permisă fiind torsul. „Dacă nu se respectă interdicția de a lucra, consecințele sunt neplăcute: fie frigul de primăvară va produce pagube pe câmpuri, fie persoanele respective se vor îmbolnăvi de vărsat sau se vor îneca atunci când se vor scălda în lacuri sau râuri. În unele sate, fetele recurg la diferite procedee magice pentru a vedea dacă se vor mărita – ascultatul la uși, întrecerile la clăcile de tors etc”. (Raisa Radu, „Dochia în legendele românilor”, II, în *Dacia Magazin*, anul X, nr. 88, aprilie 2013, p. 28). În final, putem spune că Baba Dochia rămâne în mitologia poporului român una dintre cele mai importante și mai complexe personalități de care este legată o mare parte dintre legendele și tradițiile populare românești sau chiar, de ce nu, etnografia poporului român.

 Andrei Motora

Glasyul Evangheliei

A ne întreba despre (ne)adevărurile de credință, fără a experia și a fi în proximitatea tainei, în ani și ani de citire în slova vremii, fără a recunoaște că, dacă nu ne mai „închinăm” învățaturii revelate, o facem unor ipoteze, supoziții, exhibiții, adică „așchiilor sărite din trunchiurile nu odată găunoase ale scientismului”; fără a recunoaște că tot ceea ce este frumos, pozitiv și bun în lume vine tocmai din ceea ce nu poate fi cuantificat, măsurat și probat prin experiențele de tip *ilar-scientist*, așa-zis pragmatic, înseamnă a întoarce spatele evidenței, cu rea credință și tot atâta ignoranță; sau este, altfel spus, să ceri cuiva sănătos la minte să stea impasibil și să nu mărturisască chiar și atunci când adevărul îl copleșește. Tocmai, pentru că orice adevăr revelat, dacă este deturnat, echivalează cu a încerca să furi omenirii dreptul la mister și ideal, înseamnă să reduci complexitatea și măreția vieții, complexitatea și măreția însăși a ființei, la propria neputință, și să transferi totul în sfera speculației și teoretizării, eludând referința. Așadar, măcar acum în acest timp, de iertare, de jertfă și de înviere, să încercăm un exercițiu de minimală delicatețe, de seninătate și bucurie, de tandrețe și generozitate, cu gândul la câte a făcut Hristos pentru noi. (...) Tocmai, pentru că Providența dă nu doar impulsul, dorul, ci adesea, de cele mai multe ori, prin *semne* – trebuie doar să le căutăm și cercetăm – calea către felul de înțelepciune care ni se potrivește, spre a

nu ne risipi și pierde filiațiunea; și chiar dacă înțelepciunea, întrebările adică, dilemele, ne ajută să rămânem în *trezvie*, asta nu înseamnă că, după un timp de odihnă și relaxare și pace a duhului propriu, nu avem dreptul să plecăm din nou, aievea ori ideatic, către zare – către frumusețea imensă a lumii fizice, adică; și așa, pe cale, să tot mulțumim Cerului pentru minunea de a înțelege, și de a ne uimi de cât de minunate sunt lucrurile lui Dumnezeu, toate; primăvara chiar este împlinirea visului de *veste-poveste* și de paradis regăsit.

Duminica a 4-a din Post (a Sf. Ioan Scărarul; Vindecarea fiului lunatic), Ev. Mc. 9, 17-32;

Duminica a 5-a din Post (a Cuv. Maria Egipteanca), Ev. Mc. 10, 32-45; Luca 7, 36-50;

Duminica a 6-a din Post (a Floriilor), Ev. In. 12, 1-18.

Postul și rugăciunea, în toată profunzimea, intensitatea, acuratețea, delicatețea, măreția, solemnitatea, asumarea și înveșnicirea lor au o putere mare și generează consecințe care frizează minunea – o confirmă Însuși Mântuitorul (Mc. 29); și ne-o confirmă de atâtea ori viața. Tocmai, pentru că, paradoxal, postul și rugăciunea nu depersonalizează, nu atentează la ființa umană, în toată exprimarea ei plenară, ba dimpotrivă, îi sporește puterile. Cel care se roagă și postește adevărat poate atinge *punctul maxim de concentrare*, cu tot ceea ce presupune; tocmai, pentru că iubirea

lui Dumnezeu pentru om, și a omului pentru Dumnezeu și semenii, să se reverse *altcum* din rugăciunea și postul nostru și să-l înobileze. Tocmai, pentru că spiritul, duhul, este apanajul omului care, în lucrare, în acțiune și rugăciune își depășește limitele; cu atât mai mult, pe cale de consecință, este nevoie de postul și rugăciunea în duh; și așa, ne putem umple sufletul, și de binele pe care am vrut să-l facem și nu l-am făcut, și de postul și rugăciunea la care până atunci doar ne-am gândit. (...) De unde se vede treaba că pentru lucruri, acte, clipe de excepție, trebuie să ne pregătim pe măsură – îndeosebi trebuie să ne înobilăm duhul, spre a-l putea face *înțelegător și puternic* în lucrare. Doar așa, putem deveni parte din viața și salvarea unor oameni (chipuri ale lunicului, dar nu numai), care, dacă nu ar fi avut nevoie de ajutorul nostru, nu-i vom fi știut niciodată; mai mult, doar așa, ceea ce am învățat, deprins și trăit superior și profund duhovnicește (să nu uităm, viața este sânge, nu vopsea), ne poate folosi în lucrarea noastră de tămăduire și mărturisire, care vor fi cu atât mai de folos lucrării noastre, cu cât lumea este azi tot mai apăsată de emoții și poște negative, de care cel rău nu este străin nici pe departe; spiritualul, viața sufletească, se pare, are cel mai mult de suferit, dar, dacă noi nu ne vom strădui perpetuu să-l ajutăm pe om să păstreze și asume, *existential*, adevărul despre cele câteva lucruri fundamentale, și anume: omul religios începe și trăiește și sfârșește, din păcate, nu întotdeauna

cu credința în Dumnezeu; omul de știință, chiar dacă nu începe, nici trăiește, sfârșește întotdeauna cu credință în Dumnezeu. Tocmai, pentru că Dumnezeu este *intervalul* dintre opțiune, căutare și „bătăile inimii”.

Dramele, ispitele, trăirile intime, îndeosebi atunci când este vorba și de determinare mistică, nu pot fi măsurate cu niciun instrument, nici comparate între ele, pentru simplul motiv că, trăite de persoane diverse, în spații afective absolut personale, nu au nimic în comun. Așa este și în cazul sacerdotului, care nu lucrează cu suprafața, cu facilul, cu vremelnicul, cu provizoriul, cu obișnuitul, actelor omenești – ci „mână mai în adânc”, în profunzimea lucrării, dramelor, aspirațiilor, rostului omului. El, sacerdotul, Îl *invită* pe Dumnezeu în sufletul omului, în lumea neliniștilor, a dramei, în bucuria lui, în speranța și suferința lui, în credința și idealurile lui; și așa, sacerdot și om, și Dumnezeu se întâlnesc și *petrec* în Biserică, în suflete, în inimi, în datină și „în tot ceea ce ne însoțește trecerea noastră prin lume”. Iar pentru sacerdotul de vocație, bucuria de a trăi pentru a sluji și a se dăruie este acel dat unic, care-l diferențiază și îl laurează. Tocmai, pentru că slujirea înseamnă iubire și iubirea înseamnă viață, iar lipsa lor este moarte.

Vin *Floriile* cu soare și soarele cu *Florii*, spunea poetul; și cu atâtea întrebări, nedumeriri, tulburări, confirmări, cu atâtea *încercături soteriologice*, cu atâtea blândețe și înțelepciune chistică, cu atâtea labilitate,

duplicitate și *amnezie* omenească, și cu atât mai multă necunoaștere. Așadar, vin *Floriile*, și ne întâlnim cu Iisus. Este întâlnirea așteptată, ca o mistuitoare nevoie de ispășire. Iisus, deși este atât de strălucitor și majestuos, Se arată simplu, natural, apropiat; pe chipul Lui, abia sugerat, se poate citi durere, suferință, resemnare, împăcare cu ceea ce avea să urmeze. Mai mult, starea Lui de tristețe și majestate se transmite universului întreg, care parcă devine neliniștit, zbuciumat, într-o atotcuprinzătoare, astrală și misterioasă *agonie*; tocmai, pentru că și universul presimte că ceva se va întâmpla, că un mare preț va fi plătit din prea multă iubire (aceiași, sublim, unic și salvator paradox) de către Dumnezeu. (...) Trebuie, cred, să ne smerim până la lacrimi, pentru a fi vrednici să intrăm în *inima* de iubire, de blândețe, de pace, de dumnezeiesc, a *Floriilor*. Pentru că de *Florii* și-n *Săptămâna Mare*, Dumnezeu, prin Fiul Său, lasă măreția și pacea cerului și vine să stea lângă noi, să sufere pentru noi, să moară pentru noi, pentru a ne salva; pentru ca noi, după *Înviere*, să ne simțim în siguranță metafizică, să avem certitudinea sensului, să ne putem odihni sufletul, ușurat de răul, de truda și de toate păcatele lumii; și așa, de-atâtea minune cu care am fost dăruieți, să fim ca *luați pe sus*, având deasupra doar cerul, în suflet minunea, pacea și credința și, împrejur, epifania și taina Liturghiei.

 Pr. Iosif Zoica

Recenzie

Cartea părintelui George Remete poate fi desemnată, fără să exagerăm, ca fiind *o altfel de lucrare*, puțin neobișnuită față de celelalte apariții semnate de către părintele profesor. Aceasta nu este o carte cu „mii” de note de subsol și cu „sute” de autori în lista bibliografică, ci este mai degrabă o carte de esuri, o carte pe care dacă pui mâna să o citești, „te îndrăgostești” la prima vedere. Puterea de sinteză, claritatea mesajului și jovialitatea cuvintelor din această lucrare impulsionează pe cititor să ajungă nu atât la „mintea” mesajului, cât la „inima” acestuia. Observăm faptul că structura cărții este determinată de existența celor trei capitole sau părți: *Minora*, *Moralia* și *Theologica*. Așadar, cartea pornește lin, ușor și crește în intensitate, ajungând spre final la punctul culminant sau vârful de aisberg.

Abordarea folosită de autor este una inedită, originală și nemaîntâlnită, care prezintă cu naturalețe mesaje atât filosofice, cât și teologice, izbutind, totodată, să contextualizeze și să adapteze cuvântul la cerințele actuale ale societății în care trăim. În viziunea părintelui George Remete, sensul vieții nu înseamnă putere, onoruri sau gratificații care, chiar dacă sunt plăcute pentru majoritatea oamenilor, ele își pierd sensul într-un singur punct, și anume în fața morții: „Maximul împlinirii omului e moartea: să-ți găsești moartea ta, să faci din moarte suprema putere și demnitate. Scopul și reușita vieții

este moartea, adică o viață autentică este pregătită morții. Este de crezut că numai o viață autentică lucrărilor poate culmina într-o moarte nobilă sau autentică. În orice caz, dacă mormântul tău nu va fi mai grăitor și mai puternic decât viața ta, atunci viața ta n-a fost autentică. De fapt, mormântul tău este autentic dacă arată învierea: nimic mai viu și mai transfigurat decât un mormânt autentic” (Moartea mea, p. 61).

În a doua parte a lucrării, intitulată *Moralia*, părintele profesor ne invită, pe de-o parte, la aprofundarea unor teme care definesc noțiunea de moralitate, iar, pe de altă parte, la o dezvoltare serioasă și pertinentă a acestora. În continuare, menționez un pasaj lămuritor în acest sens: „Se pare că adâncul ticăloșiei, al mizeriei umane și al răului nu este răutatea pe față sau mizeria dezgolită, ci amestecul cu aparența bună, sau porcul întors la voma sa: cunoscătorul care, având cunoașterea binelui, face răul cu perversiune, amestecând răul cu binele, încât nici el nu mai știe ce e bun și rău. Amestecul grotesc și abject de bine și rău căruia nu-i mai poate da nimeni de cap e culmea răului. Autentic în amândouă și, cu adevărat, fals în amândouă! De multe ori ne mirăm cum e posibil ca *urăciunea pustiirii* să ajungă tocmai în *locul cel sfânt*, ne mirăm cum ticăloșia, diabolicul, răul și negația pot să atenteze frontal, radical și ființial la ființă, bine, adevăr și puritate absolută.

George Remete, *Leacuri contra evlaviei*, Editura Paideia, București, 2018, 296 p.

Tocmai acesta e secretul, *punctul pe i* sau importanța acestei sintagme: *urăciunea pustiirii* nu e urăciune adevărată dacă nu ajunge chiar în *locul cel sfânt*! Ea nu este cu adevărat urăciune și nu-și merită numele decât dacă ajunge la acea măsură, dacă înfruntă totul, dacă se opune pe față, dacă sfidează binele, puritatea, ființa și absolutul” (Adâncul Răului, p. 88-89).

Ultima parte a cărții, intitulată *Theologica*, demonstrează faptul că omul are șansa și posibilitatea redobândirii paradisului pierdut. Această parte a lucrării are meritul extraordinar de a ne înfățișa un discurs asemenea unui labirint care este deciprat de către autor prin interpretarea pertinentă și adecvată a mănuii cuvintelor și a ideilor pe care părintele profesor le așterne în această carte. Referindu-se la omul fără Dumnezeu, autorul vorbește despre ispita ființei și a neființei: „Omul fără Dumnezeu este un neant care-și gândește propria neființă. Sfântul Siluan Athonitul zice că omul fără Dumnezeu este *pământ și păcat*. Numai prin Dumnezeu gândește și ajunge omul ființă: *Întru Lumina Tă vom vedea lumină*! Numai nimicul din om vorbește despre neființă și numai plinul din el vorbește despre plinătate. Atât timp cât omul e plin, adică deplin, atât timp cât el este ființă, el vorbește numai despre ființă și plinătate. Iar dacă începe să creadă în nimic și neființă, atunci a început să intre în el neființa și nimicul, a

început să se golească. Nu vorbești despre bine și frumos dacă nu ești în tine bunătate și frumusețe, nu vorbești despre rău și urât dacă nu sunt și în tine. Ceea ce cultivi, aceea ești” (p. 209).

Deși lucrarea de față este una polemică, cu toate acestea înfățișează adevăruri pe care nu le putem contesta, sunt – am putea spune, fără să fim pleonastici în exprimare – niște *adevăruri adevărate*. Și, în acest sens, voi încerca să surprind tema revelației și a copilului, pe care autorul o prezintă într-un mod cu totul aparte: „Copiii sunt ochii lui Dumnezeu, iar mamele sunt inima lui Dumnezeu pe pământ. Copiii sunt *ochii lui Dumnezeu*, în două sensuri: (1) în sensul că, prin ei, Îl putem vedea pe Dumnezeu, și, de asemenea, (2) în sensul că, prin ei, vedem privirea lui Dumnezeu, observând faptul că suntem văzuți de Dumnezeu. În acest al doilea fel, ochii copiilor nu sunt angelici și serafici, ci sunt *neîndurații ochi de gheață*. Putem înțelege această calitate dumnezeiască a ochilor copiilor dacă înțelegem că orice condamnare umană poate fi recuzată; în schimb, dacă te-a condamnat un copil, ești pierdut. La condamnarea ochilor copilului nu mai există recurs” (Copilul, p. 222-223).

Respectiva lucrare menționează câteva pagini despre regretabila adoptare a falsei evlavii care este o formă denaturată a credinței, care nu mai ipostaziază fondul problemei, respectiv credința autentică, *Prototi-*

pul, ci adoptă un mod sentimental și pietist evlavios: „Ce-L întristează mai tare pe Dumnezeu: nesimțirea celor ce nu vor să știe de El, sau șantajul sentimental al celor care, imediat ce sunt atinși de o suferință, se convertesc rapid la credință? Credința e precum viața: nu dulce, ci adevărată, reală și bună. Iar *evlavie* e manelizarea sau *maneuva credinței*, după cum *turneele* teologice sunt *maneuva teologiei*” (p. 249). Sfinții Părinți, când vorbesc despre evlavie, se referă la credință, la cunoașterea lui Dumnezeu. Autorul nu atacă în cadrul lucrării sale acea evlavie sănătoasă și chiar indispensabilă vieții omului, ci condamnă formele denaturate și falsificate ale evlaviei. Prin falsificarea evlaviei, autorul subliniază fundamentalismul bolnăvicios în diferitele sale ipostaze, fiind în asentimentul viziunii teologului Jaroslav Pelikan, care are o celebră frază în acest sens: „Tradiția este credința vie a celor morți, iar tradiționalismul este credința moartă a celor vii”.

Cartea părintelui George Remete reprezintă pentru cultura teologică românească atât un *catalizator* de stare meditativă, cât și un suport veritabil pentru întărirea în credință și sporirea în virtute. *Această carte, să știți, nu v-a sminti, deoarece știm de la Părinții Bisericii că doar smintiții se smintesc. Cartea de față constituie, de fapt, o lucrare de dezmințire a omului de astăzi.*

 Diac. asist. Răzvan Brudiu

In memoriam: Părintele Valerian Bradi (1967-2017)

Părintele Valerian Claudiu Bradi s-a născut la data de 5 iulie 1967, în localitatea Nadeș, județul Mureș, din părinții Augustin și Stela. Cursurile școlii primare și gimnaziale le-a urmat în localitățile Țigmandru și Nadeș, urmând să studieze, în continuare, la Liceul Industrial „George Coșbuc” din Cluj-Napoca. În anul 1989, a fost admis la Institutul Teologic de Grad Universitar din Sibiu, ale cărui cursuri le-a absolvit în anul 1993. În anul 1991, s-a căsătorit cu tânăra Letiția, fiind binecuvântați cu un fiu, Cristian Vasile.

Pentru vrednicia sa, a fost hirotonit înainte de absolvirea studiilor teologice, în anul 1992, pe seama parohiei Frumoasa cu filia Livezile, din județul Harghita, care, pe atunci, se afla în jurisdicția Episcopiei Ortodoxe Române de Alba Iulia. În această comunitate parohială, părintele Valerian a slujit timp de cinci ani cu evlavie și solemnitate, trăind prezența misterului divin în mijlocul poporului dreptcredincios. De asemenea, a știut să pună în evidență profunzimea teologică și frumusețea spirituală pe care le conține viața liturgică a Ortodoxiei, reușind, pe tărâm administrativ-gospodăresc, să ridice în filia Livezile o casă parohială.

În anul 1997, părintele s-a transferat în parohia Gogan, protopopiatul Sighișoara, în cadrul căreia a început edificarea unui nou lăcaș de cult, mai ales datorită faptului că vechea biserică se afla într-o avansată stare de degradare din pricina terenului instabil. Piatra de temelie a noului lăcaș de închinare a fost așezată în anul 1997, procesul construcției bisericii întărinându-se, pe parcursul timpului, mari greutăți, atât din pricina numărului mic de credincioși, cât și ca urmare a posibilităților materiale modeste ale parohienilor. Sfințirea bisericii a avut loc în toamna anului 2002, la data de 8 noiembrie, de sărbătoarea Soborului Sfinților Arhangheli Mihail, Gavril și Rafail. De asemenea, cu prilejul târnosirii lăcașului de închinare, părintele Valerian Bradi a fost hirotesit *iconom-stavrofor*, în semn de prețuire și recunoștință pentru întreaga osteneală și râvnă de care a dat dovadă în activitatea pastorală.

Din anul 2004, părintele Valerian s-a transferat în parohia Sângeorgiu de Pădure, unde a slujit până în anul 2006, când, din motive de sănătate, s-a pensionat pe caz de boală. În aceste momente de încercare, părintele a conștientizat faptul că a fi creștin înseamnă a ști că ești chemat la suferință și jertfă, toate încercările reprezentând sensul văzut al Sfințelor Pătimiri ale lui Hristos, prezent în fiecare dintre noi din clipa în care am fost botezați.

În continuare, părintele a fost îmbisericit în cadrul parohiei al cărui păstor de suflute a fost până în momentul pensionării, unde a slujit până la sfârșitul vieții. Pe tot parcursul timpului, părintele a fost un promotor al pastorației individuale, cunoscând valoarea sa și îndemnând pe credincioșii păstoriți să aibă o credință neșovăielnică, ancorată în cuvântul cel veșnic al lui Hristos. Totodată, părin-

tele a fost un mare și devotat iubitor al familiei, dar și un bun român care și-a iubit neamul, suferind pentru credință și popor. Pe plan administrativ și edilitar, părintele a realizat ample lucrări de renovare, atât la biserică parohială, cât și la oficiul parohial, pe care le-a înzestrat cu cele necesare.

În timpul vieții sale, părintele a fost un om discret, ducând o viață pe care dânsul și-a dorit-o a fi una modestă. Om generos cu cei năpăstuiți de soartă și atent cu oamenii care l-au sprijinit, părintele Valerian Bradi și-a dus cu multă demnitate suferința până la capăt. A fost un exemplu de profesionalism, dăruire, colegialitate și pregătire teologică exemplară, remarcându-se prin dorința de a ajuta necondiționat și de a se dăruie mereu. Totodată, a fost un preot cu o pregătire teologică de cel mai înalt nivel, un om cu o moralitate și verticalitate și un luptător pentru dreapta credință.

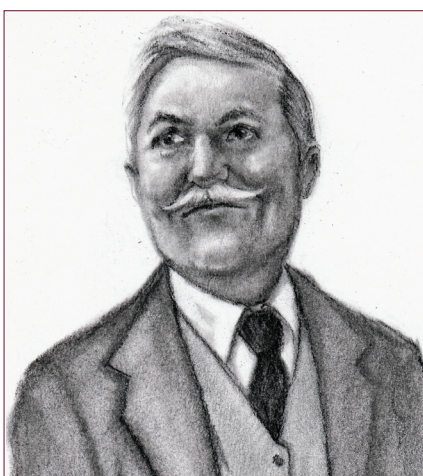
După 24 de ani de preoție, timp în care, cu devotament, jertfelnicie și credință și-a manifestat dragostea față de Biserica strămoșească și credincioșii încredințați spre păstorie, părintele Valerian Bradi a trecut la Domnul la vârsta de 50 de ani, după o lungă perioadă de suferință. De asemenea, nouă, celor care l-am cunoscut, nu ne rămâne decât să ne rugăm pentru sufletul său, zicând ca despre un vrednic slujitor al lui Hristos: „Cu toții, dar, să cinstim cu inimă curată, cu toții să ferim pe cei care au treapta cinstitei preoții, cunoscând că, dacă cineva iubește pe prietenul Împăratului, pe acela cu mult mai mult îl iubește Împăratul. Să iubim, dar, pe preoții lui Dumnezeu, pentru că sunt prieteni ai lui Dumnezeu și mijlocesc pentru noi și pentru lume”.

Dumnezeu să îl odihnească în Împărăția Sa cea veșnică!

Pr. Olimpiu Zăhan

Ioan Bota, învățătorul iubitor de înțelepciune

Dacă oamenii în vârstă din satul Cetea știu și astăzi povești atât de frumos, aceasta se datorează, într-o însemnată măsură, unui om a cărui amintire se păstrează până în zilele noastre. Este vorba despre Ioan Bota, învățătorul care a adunat de la bătrânii satului povești cu tâlc și, ca să le scape de uitare, le-a transmis mai departe copiilor sau le-a publicat în revistele timpului. A trecut destulă vreme de la moartea lui și oamenii din Cetea povestesc și astăzi poze și întâmplări care l-au avut ca erou pe domnul învățător.

Se povestește că avea un talent actoricesc ieșit din comun. Destui dușmani și-a făcut din cauza spiritului său ironic și a limbii sale *ascuțite*. Viitorul învățător s-a născut la 10 mai 1865, în satul Geoagiu de Sus. A învățat să ci-

tească pe când avea cinci-șase ani, dintr-o „bucoavnă” scrisă cu alfabet chirilic, și abia în școala primară a deprins literele alfabetului maghiar și german. A absolvit cursurile pentru învățători de la Sibiu, iar în anul 1880 a fost numit învățător în satul Cetea. Din cauza piedicilor de tot felul, a părăsit Cetea și vreme de patru ani a lucrat pe Valea Arieșului, în școlile unor cătune din jurul satului Lupșa.

Acolo a fost prețuit în urma activității sale școlare și a început să publice în gazetele timpului poezii populare, povești și snoave. Cetenii și-au dat seama că pierduseră un om vrednic și l-au chemat din nou la școala din satul lor. S-a întors la Cetea în anul 1885. Aici și-a desfășurat tot restul activității sale didactice și aici a rămas până la sfârșitul vieții.

În anul 1896, împreună cu preotul Ioan Frâncu, Ioan Bota i-a mobilizat pe locuitorii satului să construiască o școală nouă care, odată ridicată, a devenit mândria cetenilor. Învățătorul Bota a suferit pentru neamul său. Pentru că a insuflat elevilor săi convingerile sale patriotice și religioase, a fost considerat agitator și condamnat la închisoare, așa încât în anul 1915 a fost întemnițat la Șoproan.

Sărac și singur, la 4 februarie 1935, învățătorul Ioan Bota s-a mutat la Dumnezeu și a fost înmormântat în fața școlii vechi din satul Cetea. În anul 2010, s-au făcut demersurile

necesare pentru ca numele său să fie atribuit căminului cultural din satul Geoagiu de Sus și aceasta s-a întâmplat în chiar acel an. Ioan Bota a publicat basme pe care le-a cules sau le-a repovestit și este autorul unor volume de povestiri, versuri pentru copii, piese de teatru, texte cu caracter didactic, abecedare, articole de presă etc. A colaborat, de asemenea, la cele mai importante gazete ale timpului.

Dintre lucrările sale putem aminti: *Andrei cel răsfățat*, *Culegere din cele mai frumoase povești*, *Altoiu mic*, *Izvorul Precestei*, *Povești bătrânești*, *Priculiciul*, *Scaiu*, *De sub patrafir*, *Vântică Măciucașul*, *Din iobăgie*, *Trei istorioare morale*, *Mântuirea sufletului* etc., iar dintre lucrările sale dramatice: *Libacul*, *Visul Pocăitului*, *Pocăitul*.

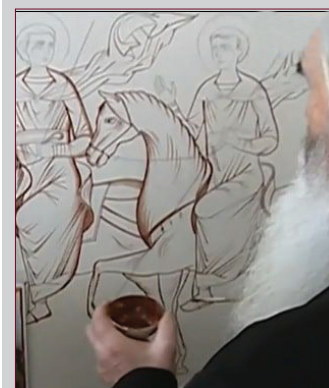
Opera lui Ioan Bota poate fi înțeleasă mai bine dacă o privim în contextul în care a fost scrisă. Atunci, ca și astăzi, ființa neamului nostru era în primejdie, școala era în primejdie, cultura națională era în primejdie și pe lângă îngrădirile de tot felurile pe care le puneau stăpânirea străină existau și obstacole care țineau de firea noastră românească, nu de puterea politică. Ioan Bota nu putea rămâne nepăsător. Paginile sale literare dau mărturie asupra faptului că lumea satului din vremea lui era bântuită de sărăcie, de minciună și de efectul generalizat al beției.

Prof. Daniel Tiutiu

Actualitatea creștină

● Specialiștii din Kursk recrează o icoană veche, distrusă în Siria

Iconografii din Kursk (Rusia) au început lucrările de reconstituire a Icoanei Sfinților Martiri Serghie și Vah. Pentru mai mult de opt secole, icoana s-a păstrat într-una dintre cele mai vechi mănăstiri ortodoxe din Siria, dar a fost distrusă de rebeli. Ținutul străvechi al Siriei este unul apostolic, al profeților, al lăcașurilor sfinte. Unul dintre aceste lăcașuri se află în orașul Maaloula, fiind vorba despre Biserica „Sfinților

Serghie și Vah”, soldați romani și creștini în ascuns care au fost martirizați în timpul persecuției Împăratului Maximian. „În 2013, când orașul Maaloula a fost luat de una dintre grupurile moderate de opoziție, așa cum sunt numite în Occident, rebelii Al-Nusra au început să distrugă mănăstirile, bisericile, între care și cea a „Sfinților Mucenici Serghie și Vah”. Multe odoare sfinte care se aflau acolo au fost profanate. Acesta este modul în care s-a pierdut și o icoană, pe care încercăm să o recreăm”, a declarat protopopul Alexandru Filin, care conduce Departamentul de Iconografie al Seminarului din Kursk.

Atelierul iconografic Sfântul Andrei Rubliov, al Bisericii „Sfânta Treime” din Kursk, a început să reconstituie această icoană din secolul al XIII-lea, care a fost pierdută. Lucrarea de bază este realizată de Stanislav Proskurin care pictează icoane de 17 ani. Pentru el, reconstituirea unui obiect sfânt pierdut reprezintă o lucrare comună, care necesită o formă particulară de spirit, de rugăciune și de spiritualitate. „Este o slujbă responsabilă. Ea nu poate fi abordată ca de un artist obișnuit, atunci când are el inspirație. Aici trebuie să ai o dispoziție duhovnicească. Studiem viața sfântului pentru că trebuie să o transmitem prin reprezentare, trebuie să o simțim din această reprezentare”, spune iconograful Stanislav Proskurin.

Reconstituind după fotografii lucrările marilor maeștri iconografi, iconografiile din Kursk lucrează conform tradițiilor (erminiilor) iconografiei rusești și bizantine. Ei folosesc culori naturale. Finalizarea lucrării a fost planificată pentru aprilie. După aceea, Sfinții Serghie și Vah se vor întoarce acolo unde este nevoie de sprijinul lor duhovnicesc, în Siria.

Sursa: lacasuriortodoxe.ro

Creștini, știati că... ?

● În prima săptămână din Postul cel Mare, rânduiala Pavcerniței Mari include Canonul de pocăință al Sfântului Andrei Criteanul?

La început nu existau, ca lastăzi, două rânduieli ale Pavcerniței, ci una singură, cea numită astăzi Pavcernița Mare, singura de care pomenește *Tipicul Sfântului Sava*. Deși nu este o slujbă săvârșită doar în perioada Triodului, Pavcernița Mare are, în această perioadă a anului bisericesc, particularitatea ca în prima săptămână din Postul Mare să fie săvârșită în cadrul ei și Canonul cel Mare al Sfântului Andrei Criteanul. Acesta este împărțit în patru părți, fiind citită câte una de luni până joi. Integral, Canonul cel Mare se va citi în miercurea din săptămâna a cincea din Postul Mare. Tot în cadrul Pavcerniței Mari, pe toată perioada Postului Mare, este spusă Rugăciunea Sfântului Efreim Sirul.

În Canonul Sfântului Andrei Criteanul observăm un dialog al omului păcătos cu propria sa conștiință, luminată de citirea Sfintei Scripturi. Sufletul care se pocăiește plânge că nu a urmat pilda luminoasă a celor drepti și virtuosi, ci robia patimilor arătate în mulți păcătoși, dintre care unii s-au mântuit fiindcă s-au pocăit, iar alții, nevoind să se pocăiască, s-au osândit. Prin urmare, Canonul cel Mare are rolul de a arăta că toți oamenii au nevoie de pocăință și de iertare a păcatelor pentru a ajunge la mântuire și, de aceea, se cântă în Biserică în timpul perioadei de pocăință a Postului Mare al Sfințelor Paști.

Canonul cel Mare este o asumare teologică a istoriei în suflet, prin care omul conștientizează și împrăziă toate erorile și valorile umanității pentru a le dăruie penitențial lui Dumnezeu. Prin această rugăciune de pocăință, umanitatea întreagă se odihnește în suflet și este vindecată prin plângere, istoria se concentrează în clipa pocăinței, ca re-creare din nou a lumii și desființare prin penitență a răului din noi, iar omul devine Biserică prin sfințirea pe care o aduce harul lui Dumnezeu.

Alexandru Tacu

Agenda pastoral-misionară a Înaltpreasfințitului Irineu, Arhiepiscop al Alba Iuliei Februarie 2019

Sâmbătă, 2 februarie ✧ A săvârșit Sfânta Liturghie în parohia Petrilaca, protopopiatul Luduș. De asemenea, a oficiat Taina Sfântului Botez pentru pruncul Antim-Nicolae, fiul părintelui paroh Alin Boncea.

Duminică, 3 februarie ✧ A celebrat Dumnezeiasca Liturghie în parohia Ungheni II, protopopiatul Târgu-Mureș, păstorită de către părintele Iulian Suciu.

Luni, 4 februarie ✧ În parohia Fărăgău, protopopiatul Reghin, a oficiat slujba înmormântării pentru vrednicul de pomenire părinte Vasile-Dorinel Pașcan.

Marti, 5 februarie ✧ A efectuat o vizită pastorală la Mănăstirea „Nașterea Maicii Domnului” de la Recea, protopopiatul Târgu-Mureș.

Miercuri, 6 februarie ✧ A efectuat vizite pastorale în trei parohii și o filie din protopopiatul Sighișoara, însoțit fiind de către părintele protopop Ovidiu Dan.

Joi, 7 februarie ✧ A desfășurat o serie de vizite pastorale la Primăria Comunei Saschiz, în patru parohii din protopopiatul Sighișoara și a prezidat sinaxa monahală a obștii Mănăstirii „Sfântul Mare Mucenic Dimitrie” de la Sighișoara.

Vineri, 8 februarie ✧ La Catedrala Reîntregirii, a oficiat Sfânta Liturghie, în cadrul căreia pe ierodiaconul Nicolae Ceobanu l-a hirotonit ieromonah pe seama Catedralei arhiepiscopale din Alba Iulia.

Duminică, 10 februarie ✧ A săvârșit Sfânta Liturghie în parohia Săliște, protopopiatul Sebeș. La finalul slujbei, părintele paroh Liviu Ilie a fost hirotonisit *iconom*.

Luni, 11 februarie ✧ La sediul Serviciului Județean Alba al Arhivelor Naționale, a participat la deschiderea zilelor Colegiului Național „Horea, Cloșca și Crișan” din Alba Iulia, precum și la vernisajul expoziției „H.C.C-ul în povești, imagini și documente la centenar”.

Joi, 14 februarie ✧ În Sala de conferințe a Căminului bisericesc *Peregrinus*, a prezidat ședința anuală a membrilor C.A.R. a Arhiepiscopiei Ortodoxe a Alba Iuliei. În continuare, a condus ședința de lucru cu părinții protopopi din Eparhia Alba Iuliei.

Vineri, 15 februarie ✧ În parohia „Pogorărea Duhului Sfânt” – *Platoul Romanilor* din Alba Iulia, a săvârșit Sfânta Liturghie, în cadrul căreia l-a

hirotonit diacon pe tânărul Daniel Baciuc.

Duminică, 17 februarie ✧ A celebrat Dumnezeiasca Liturghie în parohia Alba Iulia Maieri I, păstorită de către părintele prof. dr. Nicolae Topîrcean. În cadrul slujbei, la momentul rânduit, pe diaconul Daniel Baciuc l-a hirotonit preot pe seama parohiei Hopârta, protopopiatul Aiud.

Luni, 18 februarie ✧ A efectuat o vizită pastorală la Centrul de zi pentru copii „Sfânta Irina” din municipiul Blaj.

Marti, 19 februarie ✧ În Aula „Sfântul Mitropolit Simion Ștefan” a Facultății de Teologie Ortodoxă din Alba Iulia, a prezidat întâlnirea de lucru a responsabililor de cateheza parohială de la nivelul fiecărui protopopiat și a coordonatorilor centrelor cultural-catehetice din cuprinsul Eparhiei.

Miercuri, 20 februarie ✧ În Aula *Teoctist Patriarhul* a Palatului Patriarhiei din București, a luat parte la ședința anuală de lucru a Adunării Naționale Bisericești, întrunită sub președinția Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul României.

Joi, 21 februarie ✧ În Sala Sinodală a Reședinței Patriarhale, a participat la ședința de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

Vineri, 22 februarie ✧ A efectuat o vizită pastorală la Centrul creștin medical-social de zi pentru vârstnici „Sfântul Nectarie” din municipiul Sighișoara.

Sâmbătă, 23 februarie ✧ În parohia Șoard, protopopiatul Sighișoara, a oficiat Taina Sfântului Botez pentru prunca Ana, fiica părintelui paroh Sergiu Băeș.

Duminică, 24 februarie ✧ A săvârșit Sfânta Liturghie în parohia Criș, protopopiatul Sighișoara. În continuare, a oficiat Taina Sfântului Botez pentru prunca Anisia-Maria, fiica părintelui paroh Bogdan Culici.

Marti, 26 februarie ✧ În parohia „Pogorărea Duhului Sfânt” – *Platoul Romanilor* din Alba Iulia, a săvârșit Sfânta Liturghie, în cadrul căreia l-a hirotonit diacon pe tânărul Alexandru Căndea.

Joi, 28 februarie ✧ A săvârșit slujba de binecuvântare a spațiilor destinate unei noi linii de producție a companiei Cupru Min Abrud.

A consemnat
Eugen Băraian
Secretar eparhial

●● Evenimente

Înaltpreasfințitul Părinte Irineu a liturghisit în parohia Aiudul de Sus, protopopiatul Aiud

În Duminica Lăsăturii sec de brânză, 10 martie, Înaltpreasfințitul Arhiepiscop Irineu, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, a celebrat Sfânta Liturghie în parohia Aiudul de Sus. La

finalul slujbei, Înaltpreasfinția Sa a binecuvântat noua capelă mortuară și, de asemenea, monumentul eroilor, ridicat aici.

Localitatea Aiudul de Sus mai este cunoscută și sub denu-

mirea de *Feleud*. Prima atestare documentară o avem în anul 1332, unde Aiudul de Sus apare cu numele latin *Enyed Superiori*, ca aparținând Capitlului de Alba Iulia. Biserica parohială, în formă de navă, datează din anul 1869 și a fost sfințită abia în anul 1999.

Credincioșii aiudeni l-au așteptat pe Întăistătorul Eparhiei noastre cu brațele deschise, dornici să primească har și binecuvântare cerească. Pentru meritele deosebite, părintele paroh Bazil Popa a fost hirotonisit *iconom-stavrofor*, iar binefăcătorii sfântului locaș de închinare au primit *Diplome de aleasă cinstire*.

Arhid. Rafael Orzeiu

Arhipăstorul Alba Iuliei a oficiat Sfânta Liturghie în Catedrala mică din municipiul Târgu-Mureș

În prima Duminică din Postul Mare, numită și *Duminica Ortodoxiei*, Arhiepiscopul Alba Iuliei a oficiat Dumnezeiasca Liturghie în biserica „Buna Vestire” – Catedrala mică din municipiul Târgu-Mureș. Turma cuvântătoare de aici este păstorită cu multă râvnă de către părinții Mihail Pop și Călin Budai.

Locașul de închinare a fost edificat între anii 1926-1938, după planurile arhitectului Victor Vlad din Timișoara. Construit în stil renascentist, edificiul are o cupolă cu înălțimea de 38 m, susținută de șase pilaștri placiți cu marmură verde, având drept ornamentații la vârf capiteli corintice. Iconostasul este

sculptat din lemn de tei și îmbrăcat în foiță de aur.

În cuvântul de învățătură, Părintele Arhiepiscop Irineu le-a vorbit credincioșilor, adunați în număr mare, despre credința ortodoxă a moșilor și strămoșilor noștri, pe

care o avem de la apariția noastră ca popor pe acest pământ. În cadrul slujbei, diaconul Ioan Mera a fost hirotonit preot pe seama parohiei Lunca, protopopiatul Reghin.

Arhid. Rafael Orzeiu

Înaltpreasfințitul Arhiepiscop Irineu a săvârșit Dumnezeiasca Liturghie a Darurilor mai înainte sfințite în biserica „Învierea Domnului” din municipiul Sebeș

Ne aflăm în perioada Postului Mare, perioadă de asceză și pocăință premergătoare Sfințelor Paști. În acest timp de abstenență, rânduiala slujbelor în Biserica Ortodoxă este una specială. În prima

săptămână se săvârșește Canonul Sfântului Andrei Criteanul în cadrul Pavcerniței celei mari, un adevărat protest energic împotriva păcatului. Un alt element specific Postului Mare este Rugăciunea Sfântului Efreim Sirul, iar cea mai

importantă slujbă este Liturgia Darurilor mai înainte sfințite.

În ziua de marți, 19 martie, Părintele Arhiepiscop Irineu a săvârșit Sfânta Liturghie a Darurilor mai înainte sfințite în biserica „Învierea Domnului” din municipiul Sebeș. Păstoriile sufletești ai comunității creștine de aici sunt Iulian Sita și Cosmin Lazăr. Adresându-se tuturor celor prezenți, Arhipăstorul nostru a spus: „Nimic în lumea aceasta trecătoare nu trebuie să iubim mai mult decât pe Dumnezeu veșnic și voia Sa sfântă. Ascultarea noastră de Părintele ceresc ne asigură binele și fericirea”.

Arhid. Rafael Orzeiu

REDACȚIA „CREDINȚA STRĂBUNĂ”

Președinte: Înaltpreasfințitul Părinte IRINEU, Arhiepiscop al Alba Iuliei;
Redactor șef: Pr. Oliviu Botoi;
Redactori: Pr. Nicolae Aloman; Andrei Motora;
Colaboratori: Pr. Petrișor Muntean, Arhid. Rafael Orzeiu, Pr. Ioșif Zoica;

ISSN 1222-2313

Abonamentele se fac la orice Oficiu Poștal din țară sau direct prin mandat poștal pe adresa: ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ ALBA IULIA, str. Mihai Viteazul, nr. 16, specificând pe verso: abonament „CREDINȚA STRĂBUNĂ” pe 2019 și adresa completă sau prin e-mail: editurareintregirea@gmail.com
Prețul unui abonament pe un an este de 20 lei + taxe postale în valoare de 4 lei.

Tiparul executat la
TIPOGRAFIA ARHIEPISCOPIEI ORTODOXE ROMÂNE
ALBA IULIA
Concepție grafică și tehnoredactare
Pr. Nicolae Aloman